

ГАРЧИГ

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	3
1.1. Төслийн ерөнхий мэдээлэл	3
1.2. Ордын нөөц	4
1.3. 2025 оны ил уурхайн төлөвлөлтийн биелэлт	5
1.3.1. Уулын ажлын одоогийн байдал	5
1.3.2. Ашиглалтын технологи, горим	5
1.3.3. Ил уурхайн гүн, хүрээ хязгаар.....	6
1.3.4. Ил уурхайн хүчин чадал, уулын ажлын горим	6
1.3.5. Ил уурхайн элс олборлолтын хүчин чадал	7
1.3.6. Уурхайн ажлын горим.....	7
1.3.7. Уулын ажлын өрнөл дараалал.....	8
1.3.8. Хөрс хуулалтын технологи	8
1.3.9. Олборлолтын технологи	8
1.3.10. Уулын ажлын процессууд.....	9
1.3.11. Овоолгын процесс	9
1.4. Баяжуулалтын технологи.....	9
1.5. Дэд бүтэц	10
2. ТӨСЛИЙН БОЛЗОШГҮЙ БОЛОН ГОЛ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ	12
3. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	15
3.1. Тухайн жилийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	15
3.2. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт	17
3.3. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох төлөвлөгөө	20
3.4. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө	20
3.5. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	20
3.6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	24
3.7. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	25
3.8. БОМТ -г хэрэгжилтийн нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарь.....	26
3.9. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт	26
3.10. Орчны хяналт- шинжилгээний хөтөлбөр.....	27

ХҮСНЭГТҮҮД

Хүснэгт № 1. Төслийн ерөнхий мэдээлэл.....	3
Хүснэгт № 2. Тусгай зөвшөөрлийн талбайн солбилцол.....	3
Хүснэгт № 3. Тогоотын ам, Шийрийн хөндийн алтны шороон ордын нөөцийн нэгдсэн тооцоо.....	4
Хүснэгт № 4. Уулын ажлын механикжуулалтын бүтэц.....	6
Хүснэгт № 5. Ил уурхайн 2025 оны нийт уулын ажлын хэмжээ.....	6
Хүснэгт № 6. Уурхайн ажиллах горим, жилд ажиллах хоног хугацаа.....	7
Хүснэгт № 7. 2025 оны уулын ажлын төлөвлөгөөний биелэлт.....	8
Хүснэгт № 8. "Шийрийн хөндий" ордын элс олборлолтын биелэлт /2025 он/.....	10
Хүснэгт № 9. Элс угаалт бүтээгдэхүүн гаргалт /2025 он/.....	10
Хүснэгт № 10. Үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмжийн сонголт.....	10
Хүснэгт № 11. Унд ахуйн болон технологийн усыг хангах гүний хүдгийн мэдээлэл.....	10
Хүснэгт № 12. Жилд хэрэглэсэн нийт усны хэрэглээ.....	11
Хүснэгт № 13. Хоногт хэрэглэсэн технологийн усны хэрэглээ.....	11
Хүснэгт № 14. Технологийн усан сангийн багтаамж.....	11
Хүснэгт № 15. Төсөл хэрэгжих талбайн ашиглалтын төлөв байдал /2025 оны байдлаар/ ..	12
Хүснэгт № 16. Уурхайн үйл ажиллагаагаар эвдэгдсэн газрын хэмжээ.....	12
Хүснэгт №17. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт.....	15
Хүснэгт №18. 2025 оны нөхөн сэргээлтийн ажлын хэмжээ, зардал.....	17
Хүснэгт №19. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт.....	24
Хүснэгт №20. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт.....	24
Хүснэгт №21. Хог, хаягдаын менежментийн төлөвлөгөө.....	25
Хүснэгт №22. БОМТ -г хэрэгжилтийн нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваар.....	26
Хүснэгт №23. Удирдлага зохион байгуулалт зарддын төлөвлөгөө.....	27
Хүснэгт №24. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр.....	27

ХАВСРАЛТ ЗУРАГНУУД

Зураг №1. Төсөл хэрэгжиж буй талбайн зураг.....	3
Зураг №2. Төслийн талбайн байршлын зураг /Google earth/.....	4

ХАВСРАЛТУУД

1. ААН-ийн гэрчилгээний хуулбар
2. Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээний хуулбар
3. ЭБМЗ-ийн дүгнэлт, тушаалын хуулбар
4. ТЭЗҮ-ийн дүгнэлт, тушаалын хуулбар
5. Шинжилгээний хариу
6. Аудитын тайлангийн дүгнэлт /Ногоон гэрэлт ирээдүй ХХК, 2025 он/
7. Хогны гэрээ, төлбөрийн баримт
8. БОХ-3 маягт
9. Лавлагаа
10. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт дүгнэх хуудас
11. Нөхөн сэргээлтийн ажлын гүйцэтгэлийг хүлээн авсан тухай акт

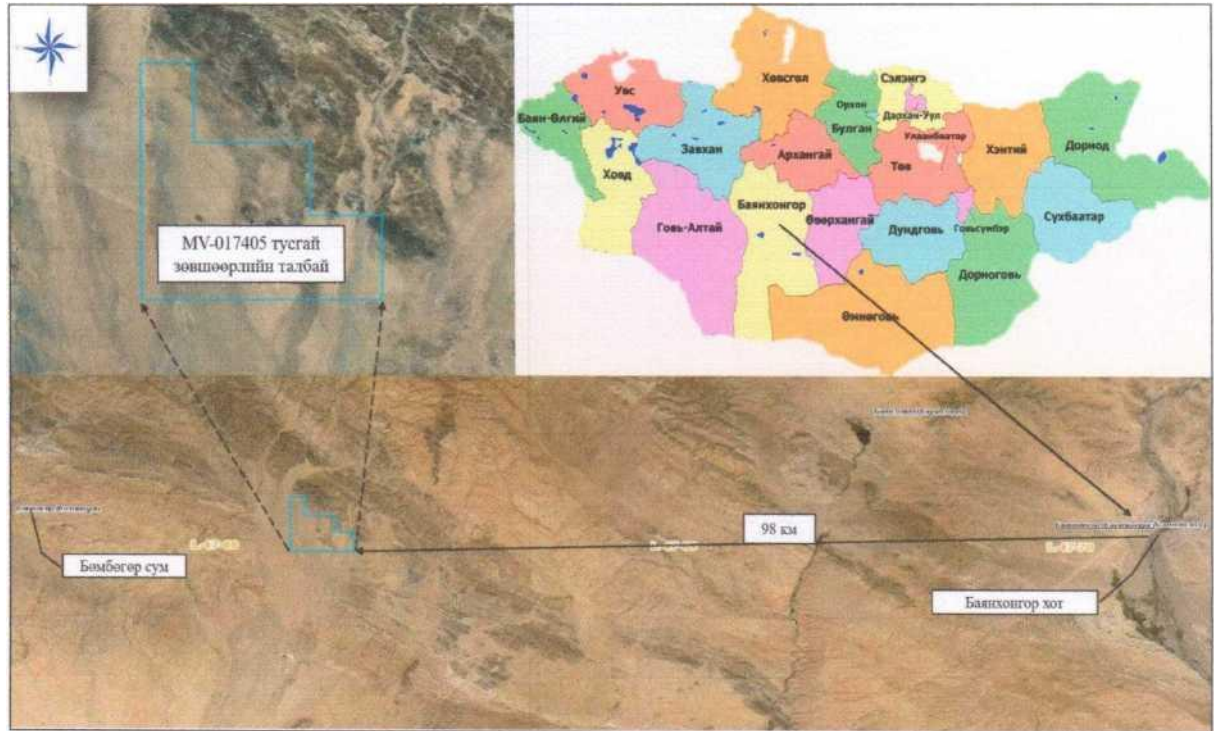
1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА**1.1. Төслийн ерөнхий мэдээлэл***Хүснэгт № 1. Төслийн ерөнхий мэдээлэл*

Төслийн нэр:	"Тогоотын ам", "Шийрийн хөндийн" алтны шороон ордуудыг ил аргаар ашиглах төсөл
Төсөл хэрэгжүүлэгч:	Хувийн хөрөнгө оруулалттай "Ай Эн Ди" ХХК, Улсын бүртгэлийн гэрчилгээний дугаар: 9011680028, Регистрийн дугаар: 5083265, Ашигт малтмал ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар: MV-017405, Гүйцэтгэх захирал: Д.Содбилэг
Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хаяг:	Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүргийн 4-р хороо, 50 мянгат, 24а-22 тоот, Утас: 70006510
Төслийн байршил:	"Тогоотын ам" болон "Шийрийн хөндий" нэртэй ордууд нь Баянхонгорын алтны бүсийн Бөмбөгөрийн хүдрийн дүүргийн Бумбат булагийн хүдрийн зангилаанд орших ба ордын талбай нь засаг захиргааны нэгжийн хувьд Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт харъяалагдана. Төслийн талбай нь Улаанбаатар хотоос баруун зүгт 760 км-т, Баянхонгор аймгийн төвөөс 80 км, Бөмбөгөр сумын төвөөс зүүн урагш 22 км зайд 1724.73 га талбайг хамран байрлаж байна.

Хүснэгт № 2. Тусгай зөвшөөрлийн талбайн солбилцол

Д/д	Уртраг			Өргөрөг		
	град	мин	сек	град	мин	сек
1	99	53	10.00	46	12	41.57
2	99	52	20.46	46	12	41.87
3	99	52	20.46	46	9	41.58
4	99	56	05.00	46	9	41.58
5	99	56	05.00	46	10	45.00
6	99	54	58.00	46	10	45.00
7	99	54	58.00	46	11	41.00
8	99	53	10.00	46	11	41.00

Зураг №1. Төсөл хэрэгжиж буй талбайн зураг

Зураг №2. Төслийн талбайн байршлын зураг /Google earth/

Эх үүсвэр : Google earth. 2025 он

1.2. Ордын нөөц

Анх ашигт малтмалын ашиглалтын MV-017405 тоот тусгай зөвшөөрлийг АМГ-ын КХ-аас "Ай Эн Ди" ХХК -д 2013 оны 10 дүгээр сарын 17-ний өдөр олгосон болно.

"Ай Эн Ди ХХК нь 2012-2013 онд өөрийн хөрөнгөөр "Салхит" -ын 554.7 гектар талбайд өрөмдлөгийн ажлаар хайгуул хийж, шурф нэвтрэлтээр өрөмдлөгийн ажлын үр дүнг баталгаажуулан, алтны шороон ордын нөөцийг тогтоосон байна.

Хүснэгт № 3. Тогоотын ам, Шийрийн хөндийн алтны шороон ордын нөөцийн нэгдсэн тооцоо

Блокийн дугаар	Зузаан, м		Дундаж агуулга, мг/м ³	Блокын талбай, мян.м ²	Эзэлхүүн, м ³		Металлын нөөц, кг	
	Хучаас	Давхарга			Хучаас	Давхарга	Шлих	Цэвэр
Сорьц-856								
"Тогоотын ам"								
1-С	2.7	2.2	191	8.97	24.52	19.73	3.78	3.23
2-С	4.0	2.7	227	5.89	23.56	15.90	3.60	3.09
3-С	2.9	0.9	297	4.80	13.92	4.32	1.28	1.10
4-С	3.2	0.9	275	7.38	23.62	6.89	1.89	1.62
5-В	2.8	2.1	209	15.40	43.12	31.57	6.59	5.64
6-В	3.5	1.0	293	24.40	85.40	25.10	7.36	6.30
7-В	1.8	1.9	254	17.80	32.40	34.53	8.76	7.50
8-В	3.6	1.6	267	24.60	88.21	40.41	10.79	9.24
9-В	2.3	2.3	249	35.50	82.83	79.99	19.94	17.07
10-В	1.8	1.7	241	12.80	23.04	22.19	5.34	4.57
11-В	1.1	1.6	238	13.30	14.44	21.28	5.06	4.33
12-В	1.0	1.3	219	22.30	23.19	28.99	6.35	5.43
13-В	1.3	1.2	264	35.70	44.94	42.42	11.21	9.59
14-В	1.2	1.2	338	34.90	41.49	42.27	14.30	12.24
15-В	0.9	1.3	399	19.14	16.46	24.88	9.93	8.50
16-В	1.9	1.2	354	5.60	10.83	6.72	2.38	2.04
17-С	0.8	1.5	367	6.60	5.54	10.03	3.68	3.15

18-С	3.0	0.8	206	1.00	3.00	0.80	0.16	0.14
Бүгд				296.08	600.51	458.03	122.40	104.77
В- зэрэг				261.44	506.35	400.35	107.99	92.44
С- зэрэг				34.64	94.16	57.68	14.41	12.33
Ордын дундаж	2.0	1.5	267					
"Шийрийн хөндий"								
1-С	2.8	1.4	319	1.43	4.00	2.00	0.64	0.55
2-С	1.6	1.1	304	2.83	4.53	3.11	0.95	0.81
3-В	3.8	1.3	337	7.76	29.49	9.70	3.27	2.80
4-В	1.9	1.0	289	20.63	39.43	21.55	6.23	5.33
5-В	2.5	1.2	287	20.94	52.12	25.13	7.21	6.17
6-В	1.8	1.3	297	15.04	27.07	18.80	5.59	4.78
7-В	2.0	1.2	284	13.03	25.73	14.98	4.26	3.64
8-В	2.2	1.0	265	16.13	34.77	16.85	4.46	3.82
9-В	2.3	1.2	262	9.73	21.96	11.68	3.06	2.62
10-В	2.2	1.4	287	9.74	21.82	13.64	3.92	3.35
11-В	2.3	1.1	309	19.54	44.55	22.28	6.88	5.89
12-В	1.7	1.0	285	12.58	21.93	12.22	3.48	2.98
13-С	1.5	0.9	299	4.54	6.96	4.24	1.27	1.09
14-В	2.4	1.1	292	8.00	18.80	8.40	2.45	2.10
15-В	1.8	1.5	244	9.37	17.24	13.87	3.38	2.89
16-В	1.8	1.3	239	12.39	21.95	16.28	3.89	3.33
17-В	2.1	1.1	248	8.17	17.16	8.99	2.23	1.91
18-В	2.1	1.3	264	6.86	14.41	8.58	2.26	1.93
19-В	2.4	1.3	301	10.01	24.42	13.21	3.98	3.41
Бүгд				208.72	448.33	245.49	69.39	59.40
В - зэрэг				228.92	432.84	236.14	66.53	56.95
С- зэрэг				8.80	15.49	9.35	2.86	2.45
Ордын дундаж	2.1	1.2	283					
Нийт				504.80	1048.84	703.52	191.79	164.17
В- зэрэг				461.36	939.19	636.49	174.53	149.39
С- зэрэг				43.44	109.65	67.03	17.26	14.78

1.3. 2025 оны ил уурхайн төлөвлөлтийн биелэлт

1.3.1. Уулын ажлын одоогийн байдал

2019-2025 онуудад "Шийрийн хөндий" ордын 19-В, 18-В, 17-В, 16-В, 15-В, 14-В, 13-С, 12-В, 11-В, 10-В, 9-В, 8-В, 7-В, 6-В, 5-В, 4-В, 3-В, 2-С, 1-С хэсэглэлүүдийг бүрэн олборлож угаан баяжуулсан болно.

2025 онд техникийн бүрэн байдал, бичиг баримтын бүрдэл зэргээс шалтгаалан өөрийн бүрэн хүчин чадлаар үйлдвэрлэлийн ажлыг явуулж чадаагүй мөн өмнөх онуудад олборлолт явуулан эвдрэлд оруулан нөхөн сэргээгээгүй үлдсэн блокуудыг эфель, галийн овоолгыг зөөж нөхөн дүүргэлт хийж техникийн нөхөн сэргээлтийн ажил хийсэн тул "Тогоотын" 9-В блокын 10%-д олборлолт явуулсан болно.

1.3.2. Ашиглалтын технологи, горим

"Шийрийн хөндий" алтны шороон орд нь зүүн хойноос баруун урагш сунаж тогтсон 2 км орчим урттай бөгөөд хамгийн өргөн нь 9-В, 10-В, блокуудын заагт 100 м, хамгийн нарийн хэсэг нь 17-В, 18-В, блокуудын заагт 40 м байна. Ордын сунал болон хөндлөн чиглэлд алттай давхрага, алтны агуулгын өөрчлөлт, ордод хийгдсэн геологийн судалгааны ажлын түвшин зэргээрээ уг орд нь алтны шороон ордын нөөцийн ангилалаар III бүлэгт хамаарагдах юм.

"Шийрийн хөндий" алтны шороон орд нь зүүн хойноос баруун урагш 2 км орчим сунаж тогтсон бөгөөд хучаас хөрсний хэмжээ харьцангуй бага буюу 1.5-3.8 м зузаантай юм.

Дээрх нөхцөлүүд нь ордыг ил аргаар олборлох уул техникийн таатай нөхцлийг бүрдүүлж байна. Иймд уг ордын геологийн тогтоц болон хөрсний зузаан зэргээс хамааруулан автотээвэртэй гадаад дотоод овоолготой ашиглалтын системээр ашиглах нь зүйтэй гэж үзсэн бөгөөд дараах механикжуулалтын бүтцийг хөрс хуулалт, олборлолтын ажилд тохиромжтой гэж үзэж байна.

Хүснэгт № 4. Уулын ажлын механикжуулалтын бүтэц

Ажил	Пронессууд (тоног төхөөрөмж)		
	Шимт хөрс хуулалт	Ухаж түрэх	Шимт хөрс хуулалт
Бульдозер		Утгуурт ачигч	Автосамосвал
Хөрс хуулалт	Ухаж түрэх		Овоолох
	Бульдозер		Бульдозер
Элс олборлолт, боловсруулалт	Ачих	Тээвэрлэлт	Алт ялган авах
	Экскаватор	Автосамосвал	Угаах төхөөрөмж

1.3.3. Ил уурхайн гүн, хүрээ хязгаар

Ил уурхайн гүн

"Шийрийн хөндий" алтны шороон ордын ил уурхайн гүн нь хөрс болон элсний зузаан, улны бохирдлын зузааны нийлбэрээр илэрхийлэгдэх бөгөөд тус ордын хувьд уурхайн хамгийн бага гүн нь нөөцийн 13-С хэсэгшилд 1.5 м, харин хамгийн их гүн нь нөөцийн 3-В хэсэгшилд 3.8 м байхаар тооцоо гарсан.

Ил уурхайн хүрээ, хязгаар

Орд нь хэдийгээр III бүлгийн ордод хамаарч буй боловч ЭБМЗ-ийн хуралдаанаас 2013 оны 07-р сарын 08 өдөр гаргасан ХХ-15-02 тоот нөөцийн дүгнэлтийн 11-д ордын бодитой болон боломжтой нөөцөд тулгуурлан уг ордыг ашиглах ТЭЗҮ боловсруулах боломжтой гэж заасны дагуу 1-С, 2-С болон 13-С нөөцийн хэсэгшлүүдийг уурхайн үйлдвэрлэлийн нөөцөд хамааруулан тооцоолсон.

Уурхайн хүрээ хязгаар нь ордын нөөц бодсон талбайн хэмжээнд тодорхойлогдох бөгөөд уг ордын хувьд хайгуулын ажлын үр дүнгээр тооцогдож Улсын нөөцийн нэгдсэн санд бүртгэгдсэн нөөцийг бүрэн хэмжээнд олборлох бүрэн боломжтой юм.

Уурхайн хөрс хуулалтын ажлыг бульдозероор гүйцэтгэх бөгөөд харин элс олборлолтыг экскаватор автосамосвалын хослолоор гүйцэтгэнэ. Иймд уурхайн доголын нүүрний өнцөг нь болон доголын өндөр дараах хэмжээтэй байна гэж үзсэн. Үүнд:

- Хөрс хуулалтын доголын өндөр (Хучаас хөрс - 0.1) м;
- Хөрсний доголын нүүрний өнцөг бульдозерийн түрэх хэм 9 град
- Элсний доголын өндөр (Элсний зузаан + 0.2) м 70 град
- Элсний доголын нүүрний өнцөг

1.3.4. Ил уурхайн хүчин чадал, уулын ажлын горим

Хүснэгт № 5. Ил уурхайн 2025 оны нийт уулын ажлын хэмжээ

№	Үзүүлэлт	Нэгж	Хэмжээ
1	Уулын цул	мян.м ³	17.01
2	Элсний хэмжээ	мян.м ³	8.84
3	Хөрс хуулалтын хэмжээ	мян.м ³	7.46
4	Шимт хөрс	мян.м ³	0.71

1.3.5. Ил уурхайн элс олборлолтын хүчин чадал

Орд нь тогтцын хувьд зүүн хойноос баруун урагшаа сунаж тогтсон, 0-3 градусын хэвтээ уналтай бөгөөд алт агуулсан давхаргын хувьд ямар нэгэн цэвдэгшил болон усны хүндрэл байхгүй юм.

2025 онд олборлолт явуулсан ил уурхайн хүрээн дэх нийт хуулсан хөрсний хэмжээ нь 8.17 мян.м³, олборлосон элсний хэмжээ нь 8.84 мян.м³ байсан. Орд байрлаж буй Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын хэсэг нь үйлдвэрлэлд ашиглах гадаргын ус байхгүй бөгөөд газрын гүний усыг их хэмжээгээр авч ашиглахад хязгаарлагдмал юм. Учир нь уг талбайд гаргасан 2 ширхэг худгийн нийт ундарга нь 11.6 л/с байгаа бөгөөд бид энэхүү усны эх үүсвэр болдог бөгөөд мөн 8.5 л/сек ундаргатай хөрсний шүүрлийн усыг зөөвөрлөн цэвэр усны нуурт сэлбэх боломжтой юм. Иймд нийт усны эх үүсвэр, уурхайн жилд ажиллах хоног, хоногт ажиллах цаг, эргэлтийн усны хэмжээ гэх мэт үзүүлэлтээс шалтгаалан уурхайн элс олборлолтын хүчин чадлыг жилд 125 мян.м³ элс угаан баяжуулахаар төлөвлөсөн. Харин уурхайн хөрс хуулалтын хэмжээ нь тухайн жилд олборлолтонд өртөх нөөцийн хэсэгшил дэх хөрсний зузаанаас хамааран өөр өөр байна.

1.3.6. Уурхайн ажлын горим

Уурхайн бэлтгэл үйл ажиллагаа 05-р сарын 20-оос уурхайн талбайд эхэлсэн бөгөөд энэ жилийн хувьд уурхайн талбайд угаах төхөөрөмж байрлуулах, уурхайн тосгон байгуулах, худгуудын холболт хийх, усан сангуудыг байгуулах, техникийн бэлэн байдлыг хангах, эфель, галийн овоолго зөөх, хэлбэржүүлэх, ухсан нүх карьерийг булах, тэгшлэх зэрэг техникийн нөхөн сэргээлт хийх зэрэг ажилууд хийгдсэн бөгөөд үүнд нийт 65 хоногийг зарцуулсан. Уурхайн хөрс хуулалтын ажил 08-р сарын 01-ээс эхлэн хийгдэж эхэлсэн бөгөөд элсийг ухаж ачих ажил хийх боломжтой хэмжээний талбай бэлэн болох хугацаа буюу бульдозерын ажлын бүтээмжээр 1 хоногийн дараагаас элс олборлолтын ажил эхэлсэн бөгөөд элс угаах ажил элс олборлох ажлыг дагалдан 1 хоногийн дараагаас эхэлсэн болно. Тухайн бүс нутаг нь говь хээрийн бүсэд хамаарах тул намартаа дулаан тогтуун байдаг бөгөөд орд орчимд ажиллаж буй алтны уурхайнууд нь 10 сарын эхэн хүртэл ажилладаг бөгөөд бид уурхайн ажлыг 09-р сарын 17-нд баяжуулалтын ажил зогссож техникийн болон дүйцүүлэхийн нөхөн сэргээлтийн ажил 11 –р сарын 05 хүртэл үргэлжлэн хийгдсэн.

Уурхай нь хоногт хоёр ээлжээр, ээлжийн үргэлжлэх хугацаа 10 цаг ажилласан ба шлюз авах, ээлж солилцох, хоолонд орох хугацааны нийлбэр нь 2 цаг байна. Монгол Улсын "Хөдөлмөрийн хууль"-нд заасны дагуу жилд амрах баяр, ёслолын хоног, цаг агаарын хүндрэлээс шалтгаалан ил уурхайн ажиллагаа сул зогсож болзошгүй хугацааг тооцоход уурхай нь жилдээ 152 хоног ажилласан бөгөөд үүнд уурхайн хавар бүр ажил эхлэхийн өмнө хийгдэх бэлтгэл ажлын хугацаа багтсан болно.

Хүснэгт № 6. Уурхайн ажиллах горим, жилд ажиллах хоног хугацаа

№	Үзүүлэлт	Х.н	хэмжээ
1	Жилийн ажиллах хуанлийн өдөр	хоног	102
2	Баяр ёслолын үеийн амралтын өдөр	хоног	4
3	Төлөвлөгөөт болон төлөвлөгөөт бус засвар	хоног	5
4	Цаг агаарын саатал	хоног	5
5	Уурхайн ажиллах хоног	хоног	88
6	Ажил эхлэхийн өмнөх бэлтгэл ажил	хоног	15
7	Хөрс хуулалтын ажлын хоног	хоног	35
8	Элс олборлолтын ажлын хоног	хоног	35
9	Элс угаах ажлын хоног	хоног	35
10	Хоногт ажиллах ээлжийн тоо		2

11	Нэг ээлжийн үргэлжлэх хугацаа	цаг	10
12	Ээлж солилцох, шлюз авах, хооллох хугацаа	цаг	2

1.3.7. Уулын ажлын өрнөл дараалал

-2025 онд: Уурхайн нээлтийг ордын хамгийн хойд хэсгийн 9-В хэсэглэлээс эхлэн эксковаторын үргэлжилсэн гарцаар нээхээр төлөвлөсөний дагуу эхэлүүлсэн. Учир нь ордын хойд хэсэгтээ элсэн дэх алтны дундаж агуулга өмнөд хэсгээ бодвол өндөр юм. Ухаж ачихад бэлтгэгдсэн нөөцийн гадаргын талбайн хэмжээ нь хэсэгшлийн уртын дагуу 50 м харин өргөн нь хэсэгшлийн өргөнтэй тэнцүү байсан. 2025 онд уулын ажилаар 9-В хэсэгшлийн 10%-г нь олборлосон. 2025 онд нийт 8.17 мян.м³ хөрс хуулж, 185 мг/м³ дундаж агуулгатай 8.84 мян.м³ элс олборлосон байна.

Хүснэгт № 7. 2025 оны уулын ажлын төлөвлөгөөний биелэлт

№	Блокийн дугаар	Уулын цул, м ³		Дундаж агуулга мг/м ³	Металл, кг	
		Хөрс	Элс		Шлих	Х.Цэвэр
1	9-В	8.17	8.84	185	2.33	1.64
2	Нийт	8.17	8.84	185	2.33	1.64

1.3.8. Хөрс хуулалтын технологи

Хөрс хуулалтын ажил нь үржил шимт хөрсийг урьдчилан хуулах ба үндсэн хучаас хөрсийг хуулах гэсэн үндсэн 2 шатлалтай явагдсан.

Нэгдүгээр үе шат. Уурхайн уулын ажлын ахилт, өрнөлтэй уялдуулан тухайн жилд ашиглалтанд өртөх талбайн болон нээлтийн хэсгийн хөрсний гадаад овоолгод дарагдах талбайн өнгөн хөрсийг уг бүс нутгийн хөрсний шимт болон шилжилтийн үеийн зузаанаас хамааруулан 0.1-0.3 хүртэлх зузаантайгаар хуулсан бөгөөд уурхайн эцсийн хүрээний гадна талд салхины шууд нөлөөллөөс далд нөмөр газар овоолго үүсгэн хураасан.

Шийрийн хөндий алтны уурхайн хувьд говь хээрийн бүсэд хамаарах бөгөөд уг талбайд хийгдсэн газрын төлөв байдлын суурь судалгааны тайлангаас үзэхэд шимт болон шимэрхэг хөрсний үеийн зузаан дундажаар 0.2 м байна. Иймд шимт хөрсийг 0.2 м зузаантайгаар хуулсан. Мөн үүнээс гадна үйлдвэрлэлийн зориулалтаар уурхайн болон зам талбай барилга байгууламж, угаах төхөөрөмж, элсний түр овоолго зэрэгт өртөн эвдэгдэх талбайнуудын үржил шимт хөрсийг 0.2 м зузаантайгаар урьдчилан хуулж хадгалсан. Тусгайлан хадгалсан үржил шимт хөрсийг уурхайн үйл ажиллагааны явцад болон үйл ажиллагаа дууссаны дараагаар уг эвдэгдсэн талбайд нөхөн сэргээлтийн ажил хийсэн. Шимт хөрсний овоолгын өндөр нь 5м-ээс өндөр байгаагүй.

Хоёрдугаар үе шат. "Шийрийн хөндий" алтны шороон ордын хувьд хучаас хөрсний хэмжээ харьцангуй нимгэн тул бульдозероор хуулахаар төлөвлөсөн бөгөөд уурхайд ашиглагдсан хоосон орон зайг бий болгож хөрсийг бульдозерын гадаад овоолгод хураасан бөгөөд ашиглагдсан орон зай бий болсны дараагаар бульдозерын дотоод овоолгод байршуулсан. Бульдозерын гадаад овоолго байгуулах үед хөрс хуулалтын доголын хажуугийн өнцөг 8-9 градус байна. Харин ашиглагдсан хоосон орон зай руу ордын суналын дагуу түрэлт хийх бөгөөд нөөцийн хэсэгшлийг түүний өргөнөөс хамааруулан 2-3 хувааж хөрс хуулалтын ажлыг явуулна. Бульдозерын түрэлтийн ажлын паспортыг доор үзүүлэв.

1.3.9. Олборлолтын технологи

3-В блокийн алт агуулсан элсний дундаж зузаан нь 1.3 м байгаа бөгөөд ул таазны бохирдлыг оруулаад 1.5 м орчим болсон. Ордын алт агуулсан давхаргыг экскаватор автосамосвалын хослолоор ухаж тээвэрлэсэн. Олборлолтын доголын өндөр нь элсний зузаан болон ул таазны бохирдолын зузаантай нийлбэртэй тэнцүү байна. Харин

олборлолтын доголын налуугийн өнцөг нь элсний давхараасын зузаанаас 60-70 градус байна. Хөрс нь хуулагдсан талбайд 40-50 м урт фронтын дагуу ухаж ачих ажлыг гүйцэтгэх бөгөөд элс олборлолтонд ажиллах экскаваторын үзүүлэлтээс хамааран 8-10 м орлоор ажиллана.

Ашиглалтын системийн элементүүд

Олборлолтын доголын өндөр	Элсний зузаан+ хамгаалалтын цамц м
Хөрсний доголын өндөр	Хөрсний зузаан - таазны бохирдол м
Орлын өргөн	8-10 м
Автозамын өргөн	8.5 м
Олборлолтын фронтын урт	40-50 м

1.3.10. Уулын ажлын процессууд

Хөрсний хуулалтын процесс

Уурхайн хөрс хуулалтын ажлыг экскаватороор гүйцэтгэсэн. Эхлээд уурхайн тухайн жилд олборлолтонд өртөх талбайн шимт хөрсийг 0.2 м зузаантайгаар бульдозероор хуулж утгуурт ачигч автосамосвалын хослолоор ачиж тээвэрлэн уурхайн хүрээний гадна 5 м -ээс өндөргүйгээр хураасан. 2025 онд хуулсан нийт шимт хөрсний хэмжээ нь 0.71 мян.м³ байсан.

Уурхайн нийт хучаас хөрсний хэмжээ нь 8.17 мян.м³ байгаа бөгөөд хөрс хуулалтын ажил жилд 35 хоног үргэлжилсэн. Хөрс хуулалтанд CAT320 маркийн экскаватор ашигласан.

Элс олборлолтын процесс

Алт агуулсан элсийг экскаваторын тусламжтайгаар мөргөцгөөс шууд ухаж ачсан. Ордод нийт 8.84 мян.м³ элс олборлохоор тооцсон. Элс олборлолтын ажилд төсөл хэрэгжүүлэгчид ашиглахад бэлэн байгаа Hitachi ZX400 маркийн 1.6 м³ утгуурын багтаамж бүхий экскаваторыг ажиллуулсан.

Эфел галь ачих процесс

Угаах төхөөрөмжөөс гарах эфель болон гаалийг 3 м³ утгуурын багтаамж бүхий XGMA XG95III маркийн утгуурт ачигчаар автосамосвалд ачихаар төлөвлөн ажилласан.

Элс тээвэрлэх процесс

Алт агуулсан элсийг мөргөцгөөс угаах төхөөрөмж хүртэл автосамосвалаар тээвэрлэх бөгөөд элс тээвэрт төсөл хэрэгжүүлэгчид бэлэн байгаа Howo маркийн 16 м³ тэвшний багтаамж бүхий автосамосвалыг ажиллуулсан болно.

1.3.11. Овоолгын процесс

1.4. Баяжуулалтын технологи

Баяжуулалтын технологи

Ил уурхайгаас олборлосон алт агуулсан элсийг авто тээврээр тээвэрлэн угаан баяжуулах төхөөрөмжийн дэргэдэх талбайд авч ирэх бөгөөд утгуурт ачигчийн тусламжтайгаар угаан баяжуулах төхөөрөмжийн хүлээн авах бункерт тэжээнэ. Алт агуулсан элсийг цагт 60 м³ хүчин чадал бүхий скруббер, шлюзийн хослол бүхий багц тоног төхөөрөмжөөр угаан баяжуулсан.

"Шийрийн хөндий" ордын бүтээгдэхүүн гаргалтын тооцоо*Хүснэгт № 8. "Шийрийн хөндий" ордын элс олборлолтын биелэлт /2025 он/*

№	Ашиглалтын жил	Элс	Дундаж агуулга мг/м ³	Металл, кг	
				Шлих	Х.цэвэр
1	2025 он	8.84	194	2.29	1.72
	Нийт	8.84	194	2.29	1.72

Хүснэгт № 9. Элс угаалт бүтээгдэхүүн гаргалт /2025 он/

№	Ашиглалтын жил	Элс	Дундаж агуулга мг/м ³	Металл авалт %	
				Шлих	Х.цэвэр
1	2025 он	8.84	185	2.33	1.64
	Нийт	8.84	185	2.33	1.64

Үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж*Хүснэгт № 10. Үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмжийн сонголт*

Тоног төхөөрөмжийн нэр	Марк	Зориулалт	Тоо ширхэг
Хүлээн авах бункер	6 м ³	Анхдагч элс хүлээн авах	1
Скруббер, м ³ /цаг	60	Алт агуулсан элсийг угаан ангилах	1
Баяжуулах ширээ, м ³ /ц	2.0	Шлюзийн баяжмалыг гүйцээн баяжуулах	1
Эргэлтийн усны насос	12	Тунаах нуурнаас эргэлтийн ус шахах	1
Цэвэр усны насос	18200*500	Угаах тоног төхөөрөмжийг технологийн усаар хангах	1
Гүйцээн баяжуулах багц, хэрэгслүүд	-	Алт агуулсан элсний баяжмалыг гүйцээн баяжуулжшлихийн алт гаргаж авах	1

1.5. Дэд бүтэц**Уурхай ба тосгоны цахилгаан хангамж:**

Уурхайн нь дизель хөдөлгүүрээр цахилгаан хангамжаа шийдэж байгаа болно.

Уурхайн усан хангамж:1) *Усан хангамжийн эх үүсвэр*

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь унд ахуй усыг өөрийн эзэмшлийн 5 ширхэг гүний худгаас хангах бөгөөд ордоос ойролцоогоор 2-3 км-т байрлах бөгөөд технологийн хэрэгцээний усыг хөрсний шүүрлийн усаар хангасан болно.

Хүснэгт № 11. Унд ахуйн болон технологийн усыг хангах гүний худгийн мэдээлэл

№	Худгийн нэр	Ундарга, л/сек	Солбицол	Гүн, м
1	Цооног-1	2.0	46°12'02.10"N	99°53'27.90"E
2	Цооног-2	2.2	46°12'08.20"N	99°55'28.60"E
3	Цооног-3	2.5	46°12'14.10"N	99°55'59.60"E
4	Цооног-4	2.5	46°12'06.20"N	99°56'01.80"E
5	Цооног-5	3.8	46°12'13.80"N	99°56'04.10"E
Нийт ундарга		13.0		-

2) *Ус хэрэглээний тооцоо*

Усны хэрэглээний тооцоог БОНХАЖ -ын сайдын 2015 оны А/301 дүгээр тушаал "Нэгж бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, ажил гүйцэтгэх, үйлчилгээ үзүүлэхэд зарцуулах усны норм" -д тусгасан нормын дагуу гүйцэтгэсэн.

Алт олборлож байгаа үйлдвэрүүдийн туршлага, түүнчлэн "Шийрийн хөндий" алтны шороон ордын элс баяжуулах технологийн тооцоог баримталж шаардагдах усны 30%-ийг

цэвэр усаар сэлбэх ба 70%-ийг технологийн эргэлтийн усаар хангах юм. Ордын элс нь хялбар угаагдах шинж чанартай учир 1 м.куб элс угаахад 4.0 м³ ус хэрэглэхээр тооцоолов.

Баяжуулах төхөөрөмжийн хаягдлыг эргэлтийн усан санд урсган хуримтлуулж, тунасан усыг эргүүлж, технологид ашиглана. Тухайн орон нутгийн цаг агаарын байдлаас шалтгаалан усан сангийн усанд ууршилт болон шүүрлээс шалтгаалан алдагдал гардаг. Усан санд хуримтлуулсан усны шүүрэлтийг хязгаарлах зорилгоор усан санг зориулалтын нийлэг материалаар доторлохоор төлөвлөж байна. Иймд уг алдагдлыг гадаад эх үүсвэрээс цэвэр усаар нөхөж, нуурын түвшинг тогтмол барьж байх шаардлагатай.

Хүснэгт № 12. Жилд хэрэглэсэн нийт усны хэрэглээ

№	Элсний хэмжээ м ³	1 м ³ элс угаах усны хэмжээ м ³	Нийт усны хэрэглээ м ³	Эргэлтийн ус /81.6%/ м ³	Цэвэр ус /18.4%/ м ³
1	8,840	4	35,360	29,194	6,166

Хүснэгт № 13. Хоногт хэрэглэсэн технологийн усны хэрэглээ

№	Элсний хэмжээ м ³	Эргэлтийн ус /81.6%/ м ³	Цэвэр ус /18.4%/ м ³	Жилд ажиллах хоног	Эргэлтийн ус м ³ /хон	Цэвэр ус м ³ /хон
1	8,840	29,194	6,166	35	834.11	176.17

Усан сан. "Шийрийн хөндий" алтны шороон ордын байрлаж буй бүс нутаг нь гадаргын ус байхгүй бөгөөд гүний худгаар технологийн усны хэрэгцээг хангана. Иймд усан сангийн байгууламжийг аль болох усны алдагдал бага байлгах зорилгоор зориулалтын нийлэг материалаар доторлохоор төлөвлөсөн. Уурхайн усан сангийн бүтэц нь бидний төлөвлөж буйгаар 2 ширхэг тунаах нуур болон 1 ширхэг цэвэр усны нууртай байна.

Хүснэгт № 14. Технологийн усан сангийн багтаамж

№	Нуурын эзэлхүүн м ³		
	Тунаах нуур -1	Тунаах нуур -2	Цэвэр усны нуур
1	5,200	4,500	2,400
Нийт	12,100		

2. ТЭСЛИЙН БОЛЗОШГҮЙ БОЛОН ГОЛ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ

Төслийн байршилтай холбогдох нөлөөлөл

"Шийрийн хөндий" нэртэй орд нь Баянхонгорын алтны бүсийн Бөмбөгөрийн хүдрийн дүүргийн Бумбат булагийн хүдрийн зангилаанд орших ба ордын талбай нь засаг захиргааны нэгжийн хувьд Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт харъяалагдах ба Улаанбаатар хотоос баруун зүгт 760 км -т, Баянхонгор аймгийн төвөөс 80 км, Бөмбөгөр сумын төвөөс зүүн урагш 22 км зайд байр зүйн зургийн L-47-68 нэрлэбэрт байрлана. Улаанбаатар хот, Өвөрхангай аймаг болон баруун бүсийг холбосон сайжруулсан авто зам тус ордын талбайгаас урагш 12 км -т өнгөрдөг байна.

"Тогоотын ам" болон "Шийрийн хөндий" нэртэй MV-017405 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл нь нийт 1724.73 га талбайг хамран байрлаж байна.

Хүснэгт № 15. Төсөл хэрэгжих талбайн ашиглалтын төлөв байдал /2025 оны байдлаар/

№	Үзүүлэлт	Төлөв байдал	Талбай, га
1	Элэгдэл эвдрэлд өртөөгүй газар	Бага зэргийн сөөгөрхөг, дунд зэргийн чулуутай	1106.6
2		Бага зэргийн чулуурхаг	598.7
3	Ухсан нүх	Хөрс, ургамалгүй	1.06
4	Овоолго	Хөрс, ургамалгүй	6.24
5	Кемп Оффис	Талхлагдсан	0.24
6	Авто засвар	Талхлагдсан	0.30
7	Зогсоол	Талхлагдсан	0.03
8	Хогийн цэг	Физик бохирдолтой	0.01
9	Өөрчлөлт орсон талбай	Талхлагдсан, ухагдсан	5.40
10	Карьер	Хөрс, ургамалгүй	6.15
	Дүн		1724.73

Төслийн талбай орчимд хуулиар хамгаалагдсан газар нутаг, орон нутгийн хэтийн хөгжилд ашиглахаар төлөвлөсөн газар байхгүй байна.

Төслөөс газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

Ашиглалтын 5 жилийн хугацаанд нийтдээ "Тогоотын ам"-ны ордын хувьд ил уурхайн олборлолтонд 13.62 га, гадаад овоолгод дарагдах 0.35 га, угаах төхөөрөмж болон эфель гаалийн түр овоолго, усан сан түүний зам зэрэгт эвдрэлд өртөх талбай 1.47 бөгөөд нийт 15.45 га талбай, Шийрийн хөндийн ордын хувьд ил уурхайн олборлолтонд өмнөх онуудад өртсөн 9.9 га, шинээр эвдрэлд 14.4 га, гадаад овоолгод өмнөх онуудад дарагдсан 1.2 га, угаах төхөөрөмж болон эфель гаалийн түр овоолго, усан сан түүний зам талбай, барилга байгууламж зэрэгт эвдрэлд өртөх талбай 1.7, технологийн тээврийн зам талбайд 1.9 га байх бөгөөд нийт 29.1 га талбай үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанаас хамааран онцгой болон бага зэргийн эвдрэлд өртөнө.

2025 оны хувьд уурхайн өмнөх онуудад олборлолтонд өртсөн 8.2 га, гадаад овоолгод дарагдсан 0.32 га, барилга байгууламжууд баригдсан 0.8 га, угаах төхөөрөмж болон эфель галийн түр овоолго, усан сангийн зориулалтаар эвдрэлд өртөгдсөн талбай 2.24 бөгөөд нийт 11.56 га талбай үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанаас хамааран онцгой болон бага зэргийн эвдрэлд өртсөн байна. Эдгээр эвдрэлд орсон талбайн үржил шимт хөрсийг тусгайлан 0.15-0.25 м хүртэлх зузаантайгаар хуулж шимт хөрсний овоолгод хадгалсан.

Хүснэгт № 16. Уурхайн үйл ажиллагаагаар эвдэгдсэн газрын хэмжээ

д/д	Тусгай зөвшөөрлийн дугаар	Уурхайн малталтанд өртсөн, га	Гадаад овоолгод дарагдсан	Угаах төхөөрөмж, барилга байгууламжид
1	MV-017405	8.2	0.32	0.8

Төслөөс агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

Ил уурхайн хөрс хуулалт, тээвэрлэлт, овоолгоос үүсэх тоосжилт, дуу чимээ зэрэг нөлөөллөөс агаарын бохирдол үүснэ.

Төслөөс гадаргын болон газрын доорхи усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

Төслийн талбай нь Байдраг голын ай савд багтах ба төслийн талбайд гол горхи зэрэг гадаргын уст цэг байхгүй байна.

Төслийн талбай нь гидрогеологийн хувьд энгийн нөхцөлтэй хайгуул, алтны олборлолт хийхэд усан хангамжийг шүүрлийн усаар шийдсэн ба Баянхонгорын хагарлын бүс нь гидрогеологийн нөхцөл муутай, усжилтаар сулхан бүс нутагт хамрагдана.

Ус ашиглалтаас үүсэх нөлөөлөл - технологи, уурхайн унд ахуй, тоосжилт дарах зориулалтаар ус ашиглалтаас газрын доорх усны нөөц болон уст үед бага хэмжээний өөрчлөлт оруулна.

Усны бохирдол - Уурхайн дотоод хяналт сулрах, санаатай болон санамсар болгоомжгүй байдлаар хөрсөнд шатах тослох материал болон хатуу хаягдлууд алдагдах нь хөрсөөр дамжин газрын доорх усыг бохирдуулах эх үүсвэр болж болзошгүй.

Төслөөс хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

Тус нутаг нь Монгол орны хөрсний мужлалаар гүвээрхэг болон тэгшивтэр хөндийн цайвар хүрэн ба бор хөрстэй цөлөрхөг хээрийн хөрсний бүсэд хамаарна. Энэ бүсийн тал хээр нутгаар цайвар хүрэн, бор хөрс, голын хөндийн хэсгээр аллювийн нугын хөрс, элсэрхэг цайвар хүрэн, бор хөрс голлон тархсан байдаг.

Харин төслийн талбайд делювийн гарал үүсэлтэй хурдас дээр бий болсон, хөнгөн шавранцар болон элсэнцэр цөлөрхөг хээрийн бор хөрс тархсан байна. Гэхдээ тус газрын ашиглалт явуулж байсан болон одоо ашиглаж байгаа газар нь техникийн болон хүний хүчин зүйлийн нөлөөлөлд орсон ухагдаж эвдэрсэн, физик бохирдолтой газар юм..

Хөрсний өнгөн хэсэгт зарим хүнд металлуудын агууламжийг MNS 5850:2019 стандарттай харьцуулахад дээж №1 дээжинд хром 30.0 мг/кг, хар тугалга 80.6 мг/кг, цайр 40.7 мг/кг, зэс 30.9 мг/кг, никель 43.3 мг/кг агууламжтай, харин кадмий илэрсэнгүй. Дээж №3-ийн лабораторийн дүнгээс үзэхэд хром 18.8 мг/кг, хар тугалга 77.8 мг/кг, цайр 45.9 мг/кг, зэс 35.1 мг/кг, никель 45.1 мг/кг агууламжтай, мөн кадмий байхгүй байна.

Хар тугалгын агууламж шинжилгээнд хамруулсан бусад хүнд металлуудаас илүү хэмжээтэй байгаа нь шавранцар хөрсний хүлцэх дээд агууламжаас 7.8 мг/кг-аас 10.6 мг/кг-аар их байна. Харин задлан шинжилгээнд хамруулсан бусад хүнд металлуудын хувьд зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс бага юм.

ТЭЗҮ -ийн тодотголд дурдсанаар төсөл хэрэгжих 5 жилийн хугацаанд 55.9 мян.м³ шимт хөрс хуулж, нийт 44.55 га талбайн хөрсийг элэгдэл, эвдрэлд оруулахаар байна.

Хөрсөн бүрхэвч нь ил уурхайн хөрс хуулалт, олборлолтыг гүйцэтгэх, тээврийн зам, ашиглах явцад эвдэрч доройтохын зэрэгцээ шатах тослох материал санамсаргүй асгаснаас хөрсийг бохирдуулах эрсдэлтэй.

Төслөөс ургамлан нөмрөгт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

Судалгааны явцад 3 цэг дээр ургамалжилт, төлөв байдлын бичиглэл хийж, ургамалжилтын төрхөөр цөлөрхөг хээрийн ургамалжилтын дараах 2 үндсэн бүлгэмдэлтэй байгааг тогтоов. Үүнд:

- Монгол өвс-таана-бударганат
- Таана-монгол өвст

Ил уурхайн олборлолт, тээвэрлэлт явагдах талбайн ургамлан нөмрөг дээрх үйл ажиллагаануудын нөлөөгөөр устаж доройтох нь зайлшгүй юм. Ургамлан нөмрөг нь олборлолт, тээвэрлэлтийн ажлын шатанд тоос шороо боссоны улмаас доройтно.

Төслөөс амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

Тус нутаг нь хөхтөн амьтны газарзүйн мужлалаар (Банников, 1954)-аар Хойт доод муж, тайгын провинци, Хэнтий, Монгол Дагуурын хээрийн тойргуудад хамаарна. Уурхайн талбайн амьтны аймгийн судалгаагаар 1 зүйлийн шавж, 6 зүйлийн хоёр нутагтан мөлхөгчид, 21 зүйлийн шувуу, 6 зүйлийн хөхтөн, нийт 3 зүйлийн сээр нуруутан амьтдыг бүртгэн тэмдэглэв.

Төслийг хэрэгжүүлэх хугацаанд хүн машин техникийн дуу чимээ, хөдөлгөөн нэмэгдсэнээс, уурхайн олборлолтын үед үүсэх дуу чимээ болон чичиргээ доргилтоос тухайн нутгийн амьтдад шууд физик үйлчлэл, техногенезийн стресс үүсэх, тэжээлийн хомсдол гарах зэрэг сөрөг нөлөөлөл үзүүлнэ.

Төслөөс нийгэм-эдийн засагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Төслийн талбайд оршин суугчид үгүй учир нутгийн иргэдийн газар эзэмших, ашиглах эрх зөрчигдөхгүй, нүүлгэн шилжүүлэх асуудал үүсэхгүй.
- Төсөл хэрэгжсэнээр нутгийн иргэд тодорхой хэмжээнд ажлын байраар хангагдана.
- Хамгийн ойр орших суурин газар нөлөөллийн бүсийн гадна байгаа тул сөрөг нөлөөлөлд өртөхгүй.

Уг төслийг хэрэгжүүлснээр нийт 20 хүний ажлын байр бий болсон бөгөөд нийт улс болон орон нутгийн төсөвт нийт 314.62 сая төгрөг хуримтлуулахаар байна.

Уурхайн ажлын үед машин механизмын дуу чимээ, тоосжилт ихэссэнээс ажилчдын эрүүл мэндэд бага зэргийн сөрөг нөлөөтэй.

Төслөөс түүх соёлын дурсгалт зүйлс, тусгай хамгаалалттай газар нутагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

Төсөл хэрэгжих газрын ойролцоо түүх соёлын дурсгалт зүйлс илрээгүй бөгөөд илэрсэн тохиолдолд тэр даруйд нь холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагад мэдээллэх үүрэгтэй. Тус төслийн талбай нь улсын болон орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутагтай давхцалгүй байна.

3. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ**3.1. Тухайн жилийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт**

Хүснэгт № 17. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал /мян.төгрөг/	Биелэлт	Зураг
АГААРЫН ОРЧИН					
Тоосжилт болон бохирдуулагч хийн нөлөөгөөр орчны агаар бохирдох	Цаг уурын урьдчилан сэргийлэх мэдээг үйл ажиллагаанд тогтмол ашиглах	Уурхайн бүхий л үйл ажиллагаанд	-	-	
	Овоолго болон тээвэрлэлтийн үед тоосжилт үүсгэж болзошгүй талбайнуудад усалгаа хийнэ.	Үйлдвэрийн байранд	Усны төлбөрт багтсан	-	
	Хүнд механизмын хөдөлгүүрийн тохиргоо, засвар үйлчилгээг тогтмолжуулах, хөдөлгүүрээс гарах утааны хэмжээг стандартын шаардлага хангах хэмжээнд байлгах арга хэмжээ авах;	Үйл ажиллагааны турш	-	-	
Агаарын бохирдлын улмаас уурхай дахь ажлын нөхцөл, ажилчид болон нутгийн иргэдийн эрүүл мэндэд нөлөөлөх	Замаас үүсэх тоосжилтыг бууруулах зорилгоор замын засвар, арчилгаа хийнэ.	Үйл ажиллагааны турш	-	-	
	Хурдны хязгаарыг дагаж мөрдүүлнэ. (Хурдны хязгаарын тэмдэг, тэмдэглэгээг нэмэлтээр хийх)	Уурхайн дотоод замд	400.0	Хурдны хязгаарыг дагаж мөрдүүлэх зорилгоор тэмдэг тэмдэглэгээг хийсэн	
	Тоосноос эрүүл мэндээ хамгаалах нэг бүрийн хамгаалах хэрэгсэл, хүнсний нэмэлт бүтээгдэхүүнээр ажилчдыг хангах,	Ажиллах хугацаанд бүх хүнд	ҮАЗ-д	-	
Нийт дүн			800.0		

Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал /мян.төгрөг/	Биелэлт	Зураг
УСАН ОРЧИН					
Ус ашиглах	Гүний худагт хамгаалалтын бүс тогтоож ажиллах /5 гүний худагт/	Төслийн хүрээнд	-	-	
Ахуйн хаягдал, шатах, тослох материал ба бусад хаягдлаас бага гүний уст давхарга болон хөрс ургамал бохирдох	Ус ашиглалтын зөвшөөрөл авах, гэрээг байгуулж ажиллах, төлбөрийг цаг тухай бүр төлөх	Уурхай ажиллах нийт хугацаанд	-	-	
	Шатах, тослох материалын хаягдал, асгаралт гаргахгүй байх арга хэмжээ авах, төлөвлөлт боловсруулах	Үйл ажиллагааны турш	650.0	Шатах тослох материалыг хөрсөнд үл нэвтрүүлэх зорилгоор цементэн суурь бэлдэж, хаягдал тосыг тусад нь поошигонд хадгалсан	
	Бороо цас үерийн ус цуглуулах сан байгуулах, тоосжилт дарах зорилгоор хэрэглэх, үерээс хамгаалах далан байгуулах	Талбайн сайруудад	ҮАЗ -д тусгасан	-	
Нийт дүн			1250.0		
Хөрс элэгдэл эвдрэлд орж үржил шим, чийг буурах, гадаргын унаган хэлбэр өөрчлөгдөх	Ил уурхай, овоолго байгуулах талбайн үржил шимт хөрсийг хуулж, 2 м -ээс өндөргүй овоолон хадгалах	Үйл ажилллагааны турш	ҮАЗардалд	Шимт хөрс хуулах үед	
	Уурхайн дотоод гадаад тээвэрлэлтийн замыг хайрган хучилттай болгох	Үйл ажилллагааны турш	-	2025 он	
	Хар тугалгын хэмжээ MNS 5850:2019 стандартаас давсан үзүүлэлттэй байгаа байршилд /46°10'16.0"N, 99°55'42.0"E/ давтан шинжилгээ хийх, бохирдолд өртсөн талбайн хэмжээг тодорхойлох, ургамлын төрөл зүйлийг нэмэгдүүлэх замаар хүнд металлыг саармагжуулах арга хэмжээг авах /царгас, харгана зэргийг тарих/	Биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлын үр дүнг сайжруулах	1300.0	Овоолого хийж хадгалсан шимт хөрсийг техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайд жигд тараан хучсан	
Тээвэрлэлтийн улмаас хөрсний эвдрэл үүсэх	Тогтсон маршрутын дагуу тээвэрлэлт хийх	Төслийн талбайд	-	Тогтмол	
Нийт дүн			1300.0		
Сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөөний зардал			3350.0		

3.2. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт

Хүснэгт № 18. 2025 оны нөхөн сэргээлтийн ажлын хэмжээ, зардал

Ажлын төрөл	Хэмжих нэгж	Ажлын хэмжээ	Нийт зардал мян.төг		Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
			Төлөвлөгөө	Биелэлт	
Техникийн нөхөн сэргээлт			4,300.0	12,300.0	MNS 6141:2010, MNS 6138:2010, 6258-1:2011 MNS 5918:2008 MNS 5917:2008
Гадаад овоолгыг хэлбэршүүлэх	га	7.4	4,300.0	12,300.0	
Биологийн нөхөн сэргээлт			1,700.0	6,600.0	
Шимт хөрс ухаж ачих	га	3.36	1,700.0		
Шимт хөрс тээвэрлэх					
Шимт хөрсийг тарааж тэгшлэх				6,600.0	
Сүрлэн хучилт	га	1.26	-		
Нийт дүн			6,000.0	18,900.0	

2025 онд хийсэн техникийн нөхөн сэргээлтийн зураг

2025 онд хийсэн техникийн нөхөн сэргээлтийн зураг

2025 онд хийсэн техникийн нөхөн сэргээлтийн зураг

3.3. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох төлөвлөгөө

Ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд зайлшгүй нүүлгэн шилжүүлэх шаардлагатай асуудал байхгүй байна.

3.4. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө

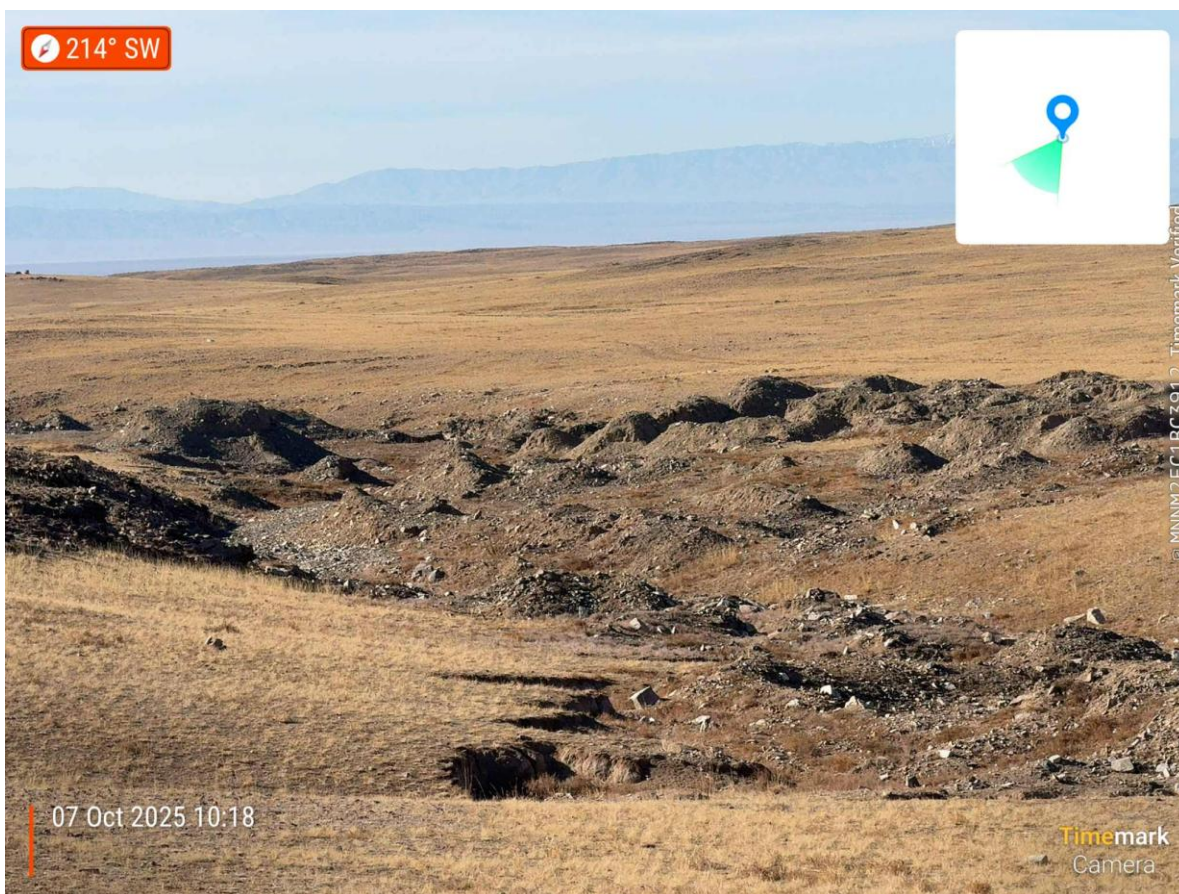
Төсөл хэрэгжих уурхайн ашиглалтын үйл явцад түүх соёлын дурсгалт зүйлс олдвол уурхайн үйл ажиллагааг түр зогсоон зохих байгууллагад мэдэгдэж, түүх соёлын дурсгалт зүйлсийг хамгаалах ажлыг зохион байгуулах болно.

3.5. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 3.1.11 -д "Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах" гэж төслийн үйл ажиллагаанд өртөгдөн унаган төрх, хэв шинж, амьдрах орчноо алдсан биологийн олон янз байдлыг өөр газарт нөхөн хамгаалах арга хэмжээг ойлгоно гэж заасан байдаг. Ашигт малтмалын ашиглалтын нөлөөлөлд өртөж буй биологийн олон янз байдлыг тухайн газартай экологийн хувьд төстэй нөхцөлд, өөр газарт дүйцүүлэн хамгаалах ажлыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх шаардлага бий болсон тул биологийн төрөл зүйлд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах, нөхөн сэргээлт хийх чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг доорх зурагт үзүүлэв.

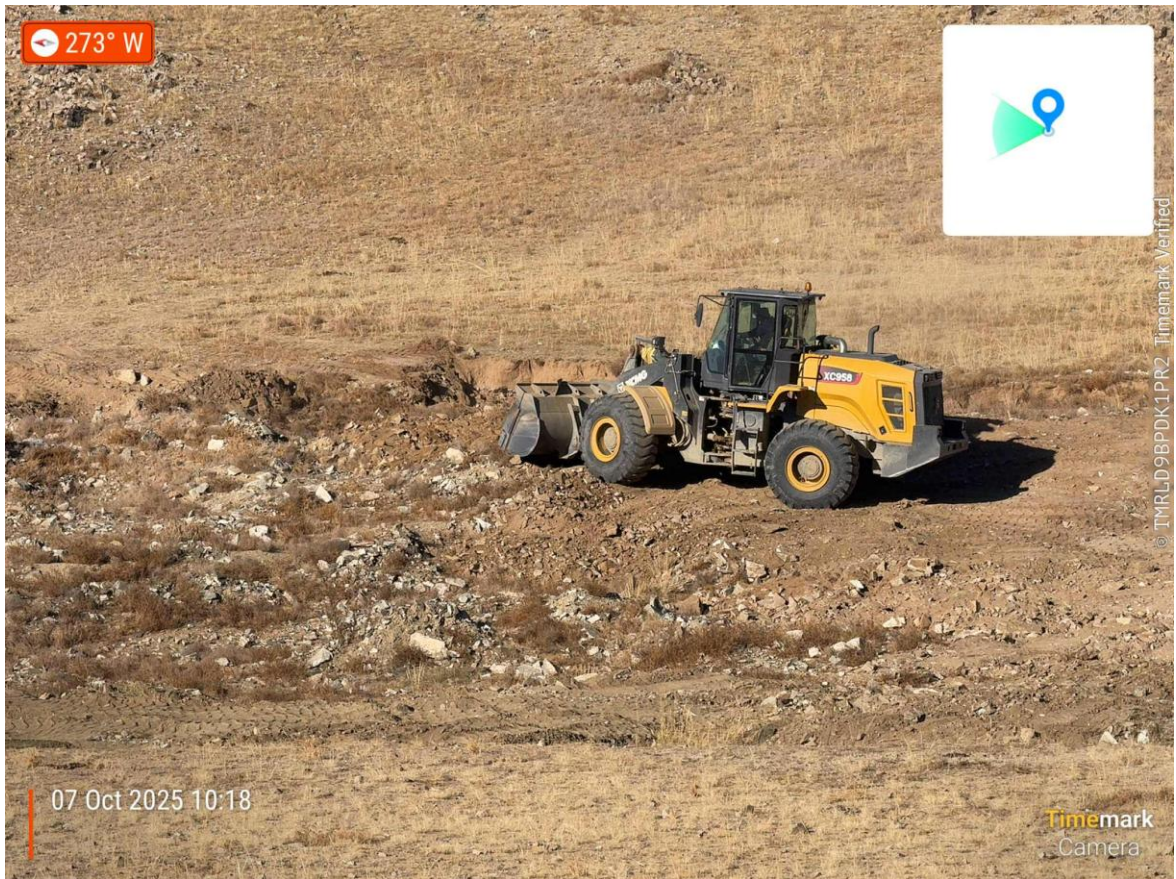
Дүйцүүлэх нөхөн сэргээлтийг "Угдай" нэртэй газарт 2.59 га талбайд хийж нөхөн сэргээлт хүлээн авах комисст хүлээлгэн өгсөн.

Дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлт хийхээс өмнө

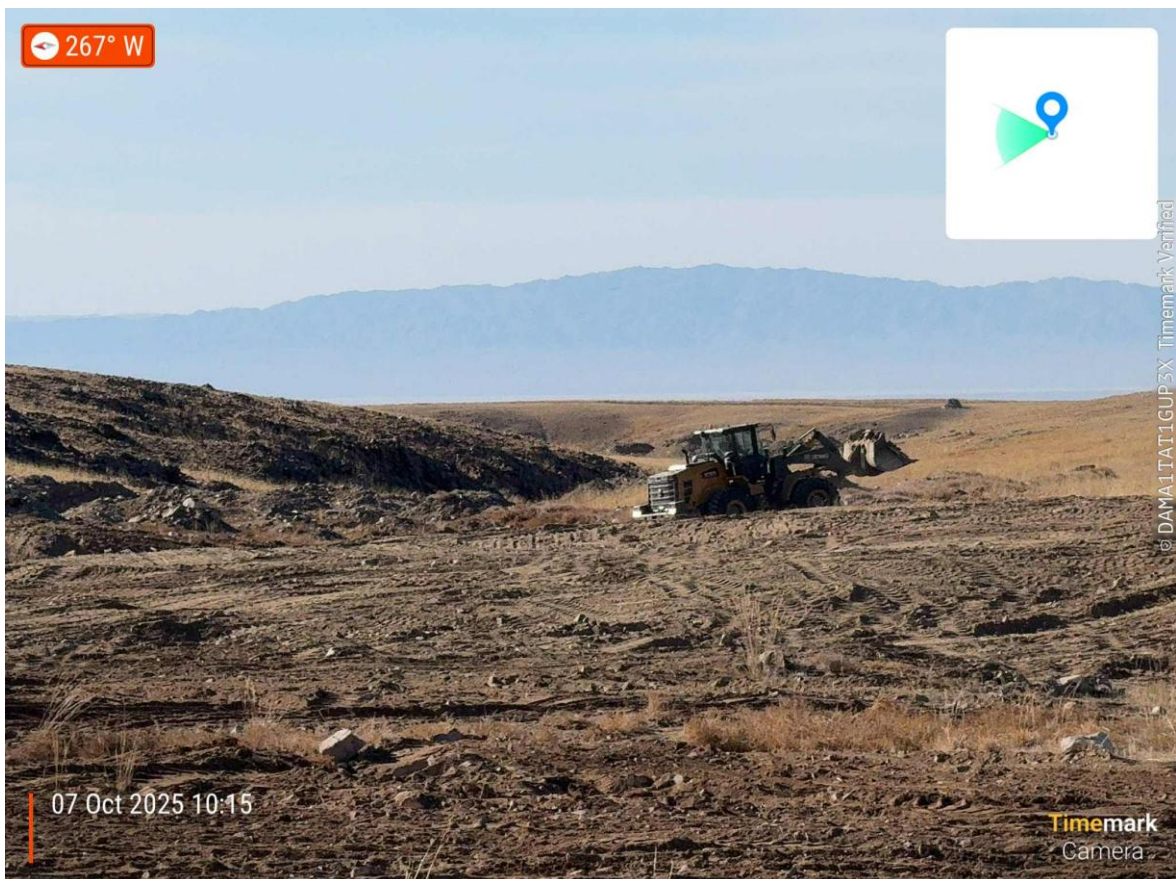

Дүйцүүлэх нөхөн сэргээлт хийхийн өмнө

Дүйцүүлэх нөхөн сэргээлт хийсэний дараа

Дүйцүүлэх нөхөн сэргээлт хийсэний дараа

Хүснэгт № 19. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгааллын арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Нийт зардал /гөг/		Хэрэгжүүлэх хугацаа
				Төлөвлөгөө	Биелэлт	
1	Биологийн олон янз байдлын менежментийн арга хэмжээг тодорхойлох	Дүйцүүлэн хамгаалах боломжтой ижил төстэй экосистем бүхий нутагт мод тарих, ургамлан нөмрөг, амьтдын тархалтын мониторинг судалгааг хийх, хамгаалах арга хэмжээг авах, Шаардлагатай тохиолдолд биотехникийн ажил зохион байгуулах	Баянхонгор аймаг Бөмбөгөр суманд Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ бүлэгт тусгасан ижил төстэй экосистем бүхий "Угдай" нэртэй газарт дүйцүүлэн хамгаалах боломжтой нутаг дэвсгэрт техникийн нөхөн сэргээлтийг 2.59 га-д хийсэн	-	7,200.0	2025 онд
	Амьтдын тоо толгой буурах, дайжих амьдрах орчин нь устах, идэш тэжээл нь хомсдохоос хамгаалах	Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр суманд ногоон байгууламж байгуулах.	Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын төвд байрлах ногоон байгууламжинд 250 ш хайлаас модыг 1.63 га талбайд тарьсан.	3,300.0	2,250.0	2025 онд
		Тухайн бүс нутагт байрлах хашиж, хамгаалах шаардлагатай 3 булгийн эхийг хашиж хамгаалах.	Сум орон нутгийн зааж өгсөн булаг			2025 онд
2		"Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөнд хамрагдаж нэгдсэн зохион байгуулалтаар мод тарьж, ургуулах, арчилжхамгаалах ажлуудыг хийж гүйцэтгэх	Аймгийн БОГазар болон сумын БОХУБ-ын зааж өгсөн газарт хийсэн.	Нийгмийн хариуцлагын гэрээнд тусгасан	Нийгмийн хариуцлагын гэрээнд тусгасан	2025 он
Нийт дүн				3300.0	9,450.0	

3.6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт № 20. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

Болзошгүй аюул осол, сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Биелэлт	Зураг
Түлшний агуулах, засварын газар, ажилчдын байр, цахилгаан үүсгүүр бүхий газруудад гал түймэр гарах магадлалтай.	Галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх талаах дүрэм, журам боловсруулж мөрдлөг болгон ажиллах	Үйл ажиллагааны зардалд тусгасан	Галын аюулгүй байдлын журам, самбарыг байршуулсан	
	Бүх ажилчдыг гал түймэр унтраах мэргэжлийн сургалтад хамруулах			
	Галын дохиолол, гал унтраах багаж хэрэгслийг шаардлагатай газруудад байрлуулах			
	Гал түймрээс сэргийлэх талаар анхааруулга, санамжийн хуудас хийж, шаардлагатай газруудад нүдэнд харагдахуйц газруудад байрлуулах			
	Шатахууны агуулахын бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавьж, тодорхой ажилтанд хариуцуулах			

Үйлдвэрлэлийн осол, аваар, ажилчид бэртэх, эрүүл мэнд хохирох, амь нас эрсдэх, уурхайн үйл ажиллагаа саатах, тоног төхөөрөмж эвдэрч гэмтэх	Ажилчдыг ээлжинд гарахын өмнө аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаанд хамруулах	500.0	Хөдөлмөр аюулгүй байдал эрүүл ахуйн сургалтанд хамрагдсан	
	Жил бүр мэргэжлийн байгууллага, мэргэжилтний тусламжтайгаар хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны сургалт зохион байгуулах			
	Осол аваар гарч хүний эрүүл мэнд хохирсон тохиолдолд яаралтай анхан шатны тусламж үзүүлэх, анхан шатны тусламжийн эмийн санг машины кабин, ажлын байрт байрлуулах			
	Хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэглэлээр бүрэн хангах			
Жолооч нарын санамсар болгоомжгүй үйлдлээс машин техникүүд мөргөлдөх, хүн амьтан дайрах, мөргөх зэргээр гэмтээж бэртээх гэх мэт осол аваар гарах	<ul style="list-style-type: none"> - Жолооч нарыг аюулгүй ажиллагааны сургалтанд хамруулах - Анхааруулга, замын тэмдэг тэмдэглэгээг шаардлагатай газруудад байрлуулах - Уурхайн талбай дотод таних тэмдэг тэмдэглэгээг байрлуулах 	500.0		
Нийт дүн		500.0		

3.7. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

Хүснэгт № 21. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Нийт зардал мян.төг	Биелэлт	Зураг
Хатуу хог хаягдлыг тогтмол зайлуулаагүйгээс орчин бохирдох	Ахуйн хаягдлыг ангилах, дахин ашиглах зүйлсийг цуглуулах цэг байгуулах, нэгдсэн цэгт тушаах арга хэмжээг авч байх	Уурхайн талбайд	1200.0	Ахуйн хог хаягдлыг ангилан ялгах сав хийсэн	
	Хаягдал дугуй болон төмрийн хаягдлыг ангилан, ялган цуглуулж дахин боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлэх	ЗҮТ	-		
	Хаягдал ажилласан тосыг тусгай саванд цуглуулж дахин боловсруулах үйлдвэрт өгөх	ЗҮТ	-		
	Хог хаягдлын хор уршиг, ангилан ялгах талаар ажиллагсдад сургалт явуулах, хог хаягдлын мэдээллийн сангийн бүртгэл хөтлөх	Уурхайн ажилчид	-		
	Хог хаягдал түр хадгалах талбайг нэвчилт явагдахааргүй, ирмэг хөвөө бүхий цементэн суурьтай болгон тохижуулах	-	-		

Шингэн хог хаягдлаар хөрс, газар доорх ус бохирдож болзошгүй	Бие засах газар, бохирын худгийг MNS 5924 : 2015 "Нүхэн жорлон, угаадасны нүх. Техникийн шаардлага" стандартын дагуу барьж ашиглах.	Ажилчдын сууринд	-	2025.06.03 өдөр сумын БО-ны байцаагчтай гэрээ байгуулсан	
Хийн хаягдал их гарч агаар орчин бохирдож болзошгүй	Агаар бохирдуулах эх үүсвэр тутмын ялгарлыг бууруулах техник технологийн шийдлүүдийг төслийн эхэн үеэс эхлэн шийдвэрлэж, хэрэгжүүлэх арга хэмжээ авах	Агаар бохирдлын төлбөрийн заалтаар	ҮАЗардалд тусгасан		
Нийт дүн			1200.0		

3.8. БОМТ -г хэрэгжилтийн нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарь

Хүснэгт № 22. БОМТ -г хэрэгжилтийн нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарь

БОМТ, түүний хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх оршин суугчид, оролцогч талууд	Тайлагнах, хэлэлцүүлэх хэлбэр	Мэдээний агуулга	Хугацааны тов	Хэлэлцүүлгээр санал авах чиглэл	Зохион байгуулах газар
Багийн ИНХ	Уулзалт, санал асуулга	БОМТ болон Хяналт, шинжилгээний гүйцэтгэлийг тайлагнах	11 -р сар	Нутгийн иргэдийн саналыг хавсаргах Хамтарч ажиллах	-
БОАЖЯ -ны ХБОБНУГ-т	Тухайн жилийн БОМТ, тайлан	Тайланг хүлээн авсан актыг хүргүүлэх	12 -р сар	-	-

3.9. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт

Төслийн үйл ажиллагааны туршид байгаль орчинд хамгийн бага сөрөг нөлөөтэйгээр үйл ажиллагаа явуулах үүрэг хүлээж, мэргэжлийн боловсон хүчнээс бүрдсэн байгаль орчны асуудал хариуцсан байгаль орчны алба байгуулах ба төслөөс үзүүлж байгаа сөрөг нөлөөллүүдийг бууруулах, арилгах, байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ авч ажиллах боловч төслийн удирдлагын хэмжээнд онцгойлон анхаарч хэрэгжүүлэх арга хэмжээнүүд байна. Байгаль орчны асуудал нь зөвхөн байгаль орчны ажилтан, мэргэжилтэнүүд анхаарал хандуулах биш захирлаас эхлээд тогооч, цэвэрлэгч, жолооч гээд уурхайн бүхий л ажилтануудын анхаарал хандуулах чухал асуудал юм.

Хүснэгт № 23. Удирдлага зохион байгуулалт зарддын төлөвлөгөө

Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал, сая.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Орон нутгаас тавьсан санал хүсэлтийг харилцан тохиролцож шийдвэрлэж байх	Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд	тохиролцох	Төслийн хугацаанд	Нийгмийн хариуцлагын гэрээ Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 14.1.3
Уурхайн гадаад тээврийн замыг засч сайжруулах	-	Уурхайн зардлаас	Төслийн хугацаанд	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль
Байгаль орчны аудит хийлгэх	Уурхай	-	2025 онд	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль
Ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэглэлээр бүрэн хангах	Уурхай	-	2025 он	-
Нийт дүн			-	

3.10. Орчны хяналт- шинжилгээний хөтөлбөр

Хүснэгт № 24. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Байгаль орчны бүрэлдэхүүнд үзүүлэх нөлөөлөл	Хяналт шинжилгээ хийх байршил	Хугацаа ба давтамж	Биелэлт	Зураг
Агаарын чанар						
1.1	Агаарын бохирдлын шинжилгээ хийлгэж байх	Уурхайлалт явагдаж буй талбайд	Олборлолтонд өртөх талбай болон кемп	7 сард	Аймгийн ЦУОШТөвөөр агаарын шинжилгээ хийлгэсэн	
1.2	Агаарын тоосны шинжилгээг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх	Уурхайн үйл ажиллагаанаас орчинд тоосжилт үүсэх, тархах				
1.3	Дуу шуугиан, чичиргээ:	Машин механизмын ажиллагаа, хөдөлгөөнөөр шуугиан үүсэх				
Хөрсний бохирдол						

2.1	Хөрсний ерөнхий шинжилгээ хийлгэх	Хөрс элэгдэл эвдрэлд орох, үржил шимээ алдах, гадаргын унаган хэлбэр өөрчлөгдөх	Олборлолтонд өртөх талбай	7 сард	ГСШТөв ТӨҮГ-ын лаборатороор хөрсний шинжилгээ хийлгэсэн	
	Хүнд металлын агууламж	Түлш, тосолгооны материал болон химийн бодис, хог хаягдлаар хөрс бохирдох	Дээрх 4 цэгт	7 сард		
Усны хяналт шиижилгээ						
3.1	Усны чанар рН, ууссан нийт давс (жингийн аргаар), усны ерөнхий болон хүнд металлын шинжилгээ	Төслийн талбай орчим	Шүүрлийн усны нуур	7 сард		
Ургамлын аймаг						
4.1	Ургамал устгах, өсөлт ургалт нь саатах, төрөл зүйл өөрчлөгдөх, бүрхэц, биомасс багасах	Ургамлын төрөл зүйл, бүрхэц, биомасс, дундаж өндөр, ховор, нэн ховор ургамал		7 сард		
ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХҮРЭЭНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АЖЛЫН НИЙТ ЗАРДЛЫН ДҮН				2,100.0		

“Ай Эн Ди” ХХК-ний “Шийрийн хөндий”-ын уурхайн 2025 оны байгаль орчныг хамгаалах талаар авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний зардалд нийт **35,500.0** мян.төгрөгийг зарцуулсан байна.

Хууль зүйн сайдын 2016 оны
А/204 дүгээр тушаалаар батлав.

МОНГОЛ УЛС
ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН
УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ

000143269

2006.09.13

/ Бүртгэсэн он, сар, өдөр /

9011680028

/ Хувийн хэргийн дугаар /

5083265

/ Регистрийн дугаар /

Ай Эн Ди

Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани

/ Хуулийн этгээдийн нэр, хариуцлагын хэлбэр /

Дүрэм

/ Үүсгэн байгуулах баримт бичиг /

Тушаал

/ шийдвэрийн нэр /

A-4258

/ дугаар /

2010.11.30

/ он, сар, өдөр /

4610

/ код /

Гадаад худалдаа

/ Үндсэн эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл /

7490

Ашигт малтмалын хайгуул хийх

/ код /

/ Туслах эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл /

Хугацаагүй

/ хугацаа /

2

/ гишүүдийн тоо /

3,313,532.3

/ өөрийн хөрөнгийн хэмжээ, мянган төгрөгөөр /

Улаанбаатар, Сүхбаатар, 2-р хороо, Болор бизнес төв 303 тоот, Утас1: 99092869, Утас2: , Факс:

/ хуулийн этгээдийн албан ёсны хаяг /

Оюуны өмч, улсын бүртгэлийн
ерөнхий газар Хуулийн этгээдийн
бүртгэлийн газар

/ бүртгэсэн байгууллагын нэр /

Гэрчилгээ дахин олгосон 2017 он 5 сар 25 өдөр

Хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулах баримт бичигт оруулсан нэмэлт өөрчлөлтийн бүртгэл

Д/д	Нэмэлт өөрчлөлтийн агуулга	Бүртгэсэн	
		Огноо	Ажилтан тэмдэг
1	Борчулуун овогтой Батхуяа-г Гүйцэтгэх захирал-р томилсныг бүртгэв.	2016.08.03	Н.Цэжидсулам
2	Дахин гэрчилгээ олгов.	2017.05.25	Ж.Нямдорж
3	Даава овогтой Содбилэг -г Гүйцэтгэх захирал-р томилсныг бүртгэв.	2017.07.26	Ж.Аюуш
4	Улаанбаатар, Сүхбаатар, 4-р хороо, 50 мянгат, , 24а, 22 тоот, Утас1 70006510, Утас2 , Факс хаягийг шинээр бүртгэв.	2017.07.26	Ж.Аюуш

АШИГТ МАЛТМАЛЫН ГАЗАР

АШИГТ МАЛТМАЛ АШИГЛАЛТЫН ТУСГАЙ
ЗӨВШӨӨРӨЛ

Дугаар *MV-017405*

Ашигт малтмалын тухай Монгол Улсын хуулийн 26 дугаар зүйлийг үндэслэн

Баянхонгор

аймаг /хот/-ийн

Бөмбөгөр

сум /дүүрэг/-ын

Салхит

нэртэй газарт орших

1724.73

гектар талбай бүхий уурхайн талбайд

хуульд заасан нөхцөл, шаардлагын дагуу ашигт малтмал ашиглахыг зөвшөөрч улсын бүртгэлийн 9011016086 тоот гэрчилгээтэй

“Ай Эн Ди” ХХК

-д

энэхүү тусгай зөвшөөрлийг

2043.10.17

дуустал

хугацаагаар олгов.

Тусгай зөвшөөрөл хавсралтгүй бол хүчингүй.

КАДАСТРЫН ХЭЛТСИЙН ДАРГЫН
ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭГЭГЧ

Э.ЗАЯАБАТ

2013 оны 10 сарын 17 өдөр

Улаанбаатар хот

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ 1 ДҮГЭЭР ХАВСРАЛТ

MV-017405

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

Дэс дугаар	Тусгай зөвшөөрөлд орох өөрчлөлтийн үндэслэл	Огноо, гарын үсэг, тэмдэг
001-NM	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл олгосон 2013.10.17, дуусах хугацаа 2043.10.17 Тусгай зөвшөөрлийн 1 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв Кадастрын хэлтсийн даргын 2013.10.16-ний 434 тоот шийдвэр	2013-10-17
002-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 2 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2014.10.17 – 2015.10.17 хүртэл	2014-10-17
003-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 3 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2015.10.17 – 2016.10.17 хүртэл	2015-10-19
004-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 4 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2016.10.17 – 2017.10.17 хүртэл	2016-10-17
005-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 5 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2017.10.17 – 2018.10.17 хүртэл	2017-11-16
006-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 6 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2018.10.17 – 2019.10.17 хүртэл	2018-10-16
007-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 7 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2019.10.17 – 2020.10.17 хүртэл	2019-10-15

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ 1 ДҮГЭЭР ХАВСРАЛТ

MV-017405

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

Дэс дугаар	Тусгай зөвшөөрөлд орох өөрчлөлтийн үндэслэл	Огноо, гарын үсэг, тэмдэг
008-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 8 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2020.10.17 – 2021.10.17 хүртэл	<div style="border: 1px solid red; padding: 5px; display: inline-block;">1 АМГТГ КАДАСТРЫН ХЭЛТЭС УХА0595</div> 2021.03.29
009-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 9 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2021.10.17 – 2022.10.17 хүртэл	<div style="border: 1px solid red; padding: 5px; display: inline-block;">1 АМГТГ ГЕОЛОГИ, УУЛ УУРХАЙН КАДАСТРЫН ХЭЛТЭС ХТ07043</div> 2021.11.15
010-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 10 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2022.10.17 – 2023.10.17 хүртэл	<div style="border: 1px solid red; padding: 5px; display: inline-block;">1 АМГТГ КАДАСТРЫН ХЭЛТЭС ХТ07043</div> 2022.10.14
011-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 11 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2023.10.17 – 2024.10.17 хүртэл	<div style="border: 1px solid red; padding: 5px; display: inline-block;">1 АМГТГ КАДАСТРЫН ХЭЛТЭС ХТ07043</div> 2023.10.24
012-FE	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: Тусгай зөвшөөрлийн 12 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2024.10.17 – 2025.10.17 хүртэл	<div style="border: 1px solid red; padding: 5px; display: inline-block;">1 АМГТГ КАДАСТРЫН ХЭЛТЭС ХТ07043</div> 2024.10.22
013-FE	<ul style="list-style-type: none"> Баталсан: Тусгай зөвшөөрлийн 13 дахь/дэх жилийн төлбөрийг төлөв. Хугацаа 2025.10.17 – 2026.10.17 хүртэл	<div style="border: 1px solid red; padding: 5px; display: inline-block;">1 АМГТГ КАДАСТРЫН ХЭЛТЭС ХТ07043</div> 2025.10.28

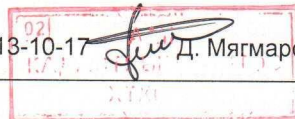
ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ 2 ДУГААР ХАВСРАЛТ

MV-017405

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

Дэс дугаар	Тусгай зөвшөөрөлд орох өөрчлөлтийн үндэслэл	Хүчин төгөлдөр талбайн хэмжээ /га/	Хасагдах талбайн хэмжээ /га/	Тусгай зөвшөөрлийн талбайн солбицлууд, огноо, гарын үсэг, тэмдэг		
				#	Уртраг	Өргөрөг
001-NM	<ul style="list-style-type: none"> Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийг анх олгосон 2013.10.17	1724.73 Га	0 Га	1	99° 53' 10"	46° 12' 41.57"
				2	99° 53' 10"	46° 11' 41"
				3	99° 54' 58"	46° 11' 41"
				4	99° 54' 58"	46° 10' 45"
				5	99° 56' 5"	46° 10' 45"
				6	99° 56' 5"	46° 9' 41.58"
				7	99° 52' 20.46"	46° 9' 41.58"
				8	99° 52' 20.46"	46° 12' 41.57"

2013-10-17 Д. Мягмарсүрэн

УУЛ УУРХАЙН ЯАМ
АШИГТ МАЛТМАЛЫН ГАЗАР
ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН ЗӨВЛӨЛИЙН ДҮГНЭЛТ

2013 оны 7 дугаар сарын 08-ны өдөр

Улаанбаатар хот

Дугаар ХХ-15-02

Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших Тогоотын ам, Шийрийн хөндий алтны шороон ордод 2012-2013 онд гүйцэтгэсэн хайгуулын ажлын үр дүнгийн тайланг хэлэлцсэн тухай

Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших Тогоотын ам, Шийрийн хөндийн алтны шороон ордод 2012-2013 онд гүйцэтгэсэн хайгуулын ажлын үр дүнгээр геологич С.Энхтуяа, Б.Түмэнбаяр, Ц.Чагнаадорж, С.Батцэнгэл, Э.Мөнгөнтуяа нарын боловсруулсан тайлан, уг тайлан болон алтны шороон ордын нөөцийн тооцоонд мэргэшсэн инженер, геологич М.Тодбилэгийн хийсэн шинжээчийн дүгнэлтийг Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцээд дараахь **ДҮГНЭЛТ**-ийг гаргаж байна:

1. Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших Салхит нэртэй 5796.76 га талбай бүхий 13053Х дугаартай тусгай зөвшөөрлийг хуучин нэрээр АМГТХЭГ-ын ГУУКХ-ээс 2007 оны 12-р сарын 19-нд “Ай Эн Ди” ХХК-д олгосон бөгөөд тус компани уг талбайд өөрийн хөрөнгөөр 2012-2013 онд алтны шороон ордын хайгуулын ажил хийж, Тогоотын ам, Шийрийн хөндий ордуудад алтны бодитой болон боломжтой (В+С) нөөцийг тогтоож, хайгуулын ажилд 296881330 төгрөг зарцуулсан байна.

2. 1966-1968 оны Германы геологичид Д.Андерсан нарын эрэл зураглал, 1980 оны Монгол-Болгар геологийн нэгдлийн геологич А.Батром нарын алтны шороон ордын эрлийн ажлуудын үр дүнгээр тус тусгай зөвшөөрлийн талбай дахь ордууд нь анх шороон ордын илрэл гэж тогтоогдсон байдаг.

Салхит нэртэй талбай нь баруун-хойш чиглэлийн Баянхонгорын алтны бүсийн Бумбат булгийн хүдрийн талбайд орших ба тус хүдрийн талбай нь баруун-хойш чиглэлийн дагуу хөгжсөн эрдэсжсэн бүс, кварцын судал, дэл судлуудаар хэрчигдсэн байдаг бөгөөд эдгээр нь алтны үндсэн хүдэржилтийг агуулсан байдаг.

3. “Ай Эн Ди” ХХК-ийн 2012-2013 онд эрэл, хайгуулын ажлыг 200х20 м-ийн торын нягтралаар нийт талбайн хэмжээнд хайгуулын 21 шугаманд 5.9 м-ийн дундаж гүнтэй 304 цооног буюу 1806.1 т/м өрөмдлөгийн ажлаар 5292 ш буюу 85.1 м³ сорьц авч угаан, 2056 ш алттай сорьцонд боловсруулалт хийж гүйцэтгэсэн ба энэ ажлын үр дүнд Тогоотын амны ордод алттай давхаргын нөөцийн хүрээний урт нь 2040 м, дундаж өргөн 136 м, хучаасын дундаж зузаан 2.0 м, ашигт давхаргын дундаж зузаан 1.5 м, алтны дундаж агуулга 267 мг/м³, Шийрийн хөндийн ордод алттай давхаргын нөөцийн хүрээний урт нь 1800 м, дундаж өргөн 116 м, хучаасын дундаж зузаан 2.1 м, ашигт давхаргын дундаж зузаан 1.2 м, алтны дундаж агуулга 283 мг/м³-ээр тус тус тогтоогджээ.

Алттай давхарга нь хагас мөлгөржсөн хайрга, хайрганцар агуулсан бор саарал өнгийн шавранцар хурдсанд агуулагдах бөгөөд ул суурь нь улбар шар, сүглэн шар өнгийн шавар бөгөөд энэхүү шаврын үеийн зузаан нь хөндийн дагуу зузаарч, улмаар хөндийн доод хэсэгт 10.0 м-ээс дээш зузаантай болдог байна.

Хөндийн үндсэн чулуу нь мезопротерозойн Хөхбулаг формацын дээд мэмбэрийн кварц-серицит-мусковитот, карбонат-хлорит-эпидот-альбитийн найрлага бүхий хар, хөх саарал өнгийн занараас бүрдэнэ гэжээ.

4. Алтны шороон ордуудын нийт 554.7 га талбайд 1:2000-ны масштабтай топо-зураглал, хайгуулын 304 малталтын байр зүйн холболтыг “Эн Эс Эй” ХХК-иар, алттай давхаргын эрдсийн бүрэлдэхүүн, алтны шигшүүрийн шинжилгээ, технологийн туршилтын ажлыг Геологийн төв лаборатрид гүйцэтгүүлэн, алтны гадаад хяналтын жигнэлтийг Геологийн судалгааны төвийн Чулуулаг, Эрдэс судлалын лабораторид, алтны сорьцыг Геологийн төв лабораторийн сорьц тогтоох шинжилгээгээр 856 гэж тодорхойлуулсан байна.

5. 2012-2013 онд Салхит нэртэй талбайд гүйцэтгэсэн хайгуулын ажлын үр дүнгээр нийт талбайн хэмжээнд эдийн засгийн үр ашигтай ба тодорхой нөхцөлд эдийн засгийн үр ашигтай бодитой болон боломжтой (В+С) нөөцийг шлихээр 203.16 кг-аар, химийн цэврээр 173.9 кг-аар үүнээс Тогоотын амны ордын алтны бодитой болон боломжтой (В+С) нөөцийг шлихээр 130.34 кг-аар, химийн цэврээр 111.57 кг-аар, Шийрийн хөндийн ордын алтны бодитой болон боломжтой (В+С) нөөцийг шлихээр 72.82 кг-аар, химийн цэврээр 62.33 кг-аар гэж тус тус тооцжээ.

Шинжээч дээрхи нөөцийн тооцоонд хяналтын хэмжилт, тооцоо хийж ордын алтны эдийн засгийн үр ашигтай ба тодорхой нөхцөлд эдийн засгийн үр ашигтай бодитой болон боломжтой (В+С) нөөцийг тооцоолж, нөөцийг зохиогчийн хувилбараар хүлээж авахыг санал болгосон ба ЭБМЗ-ийн хуралдааны үед Зөвлөлийн гишүүдийн олонхийн саналаар ордын нөөцийг зохиогчийн хувилбараар хүлээн авч, ашигт малтмалын нөөцийн улсын нэгдсэн тоо бүртгэлд бүртгэхийг зүйтэй гэж үзсэн байна.

6. Нөөцийн тооцоонд дараахь жишгийн үзүүлэлтүүдийг үзүүлэлтүүдийг авч хэрэглэсэн байна. Үүнд:

- Ашигт давхаргын зузааныг тогтоох дээжин дэх алтны хамгийн бага захын агуулга - 80 мг/м^3
- Ашигт давхарга доторхи ядуу агуулгатай хэсэг буюу хоосон хэсгийн хамгийн их зузаан - 0.6 м
- Нөөцийн хэсэглэл дэх үйлдвэрлэлийн хамгийн бага агуулга хөрс хуулалтгүй үед 155 мг/м^3 , хөрс хуулалттай үед хамгийн бага агуулгыг хучаас, элсний харьцааны нэгж тутамд 30 мг/м^3 -ээр өсгөж тооцно.
- Ашигт давхаргын хамгийн бага зузаан - 0.4 м
- Ашигт давхаргын хамгийн бага өргөн - 20 м

7. Алт агуулсан элсний баяжуулах технологийн туршилтыг Геологийн төв лабораторийн туршилтаар 3.14% нь -1+0.5 мм-ийн ангилалд, 48.83% нь -0.5+0.25 мм-ийн ангилалд, 46.67% нь -0.25+0.125 мм-ийн ангилалд, 1.36% нь -0.125+0.063 мм-ийн ангилалд хамаарагдах ба алт нь гонзгой, алтлаг шар өнгөтэй, нимгэн хавтгай, цул хэлбэртэй, тэгш гадаргуутай, мөхлөг нь хагас мөлгөржсөн, жижиг мөхлөг нь мөлгөржөөгүй байгааг тогтоосон байна.

Алт агуулсан элсийг тунаах машин, сэгсрэх ширээгээр баяжуулахад металл авалтыг 91.5%-иас бууруулахгүй байх боломжтой гэж үзжээ.

8. Геологи хайгуулын ажлын явцад бул чулуу тохиолдоогүй, ордын элсний угаагдах чанар хялбар угаагдах ангилалд багтаж байгаа гэжээ. Алттай давхарга цэвдэгшилгүй, гэсгэлэн, хучдас болон давхаргад хөрсний ус тогтоогдоогүй байна.

9. Орд газрыг ашиглах ТЭЗ-ийн урьдчилсан тооцоогоор ордыг 3 жилийн хугацаанд ашиглаж дуусгах, энэ тохиолдолд олборлолтын явцдаа хөрөнгө оруулалтаа бүрэн нөхөх боломжтой. Ордын хэмжээнд нийт 1080.6 мян.м³ хөрс хуулж, 797.1 мян.м³ элс угааж ашиглалтын технологийн хаягдалыг 8.5%, ашиглалтын хаягдал 2.0%, хамгаалалтын үеийн зузааныг 0.2 м-ээр тооцон бохирдолтыг хэсэглэл бүрээр гаргаж ашиглалтын нөөцийг 147.21 кг /химийн цэврээр/ алт олборлон, борлуулснаар борлуулалтын нийт орлого 9269.97 сая төг, ашиглалтын зардал 5781.38 сая төг, нийт цэвэр ашиг нь 477.2 сая төгрөг болох ба бэлэн мөнгөний урсгалыг тооцсоноор 2545.3 сая төгрөг, 1 г алтны бүрэн өөрийн өртөг 53.7 мян.төг байхаар тооцсон байна.

10. Байгаль орчны нөхөн сэргээх, нөлөөллийг бууруулах, хамгаалах зардалд урьдчилсан байдлаар 971.1 сая төгрөг зарцуулахаар төлөвлөсөн байна.

11. Цаашид газрыг ашиглахтай холбогдсон байгаль орчны үнэлгээнүүд, ашиглалтын ТЭЗҮ-ийг үндэслэлтэй боловсруулах, ус ашиглах дүгнэлтийг холбогдох газраар гаргуулах, байгаль орчныг нөхөн сэргээх үйл ажиллагаанд онцгой анхаарч ажиллах, Монгол улсын хууль тогтоомж, дүрэм журмыг баримталж ажиллахыг тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид анхааруулахаар тогтов.

Шинжээчийн дүгнэлт, Зөвлөлийн гишүүдийн саналыг үндэслэн Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн хуралдаанаас дараахь зөвлөмжийг гаргав:

1. “Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших Тогоотын ам, Шийрийн хөндийн алтны шороон ордод 2012-2013 онд гүйцэтгэсэн хайгуулын ажлын үр дүнгийн тайлан” (Ордын нөөц 2013 оны 6-р сарын 15-ны байдлаар) дахь Салхит нэртэй 13053Х тоот тусгай зөвшөөрлийн талбайд хамаарагдах эдийн засгийн үр ашигтай ба тодорхой нөхцөлд эдийн засгийн үр ашигтай бодитой болон боломжтой (В+С) нөөцийг шлихээр 203.16 кг-аар, химийн цэврээр 173.9 кг-аар үүнээс Тогоотын амны ордын алтны бодитой болон боломжтой (В+С) нөөцийг шлихээр 130.34 кг-аар, химийн цэврээр 111.57 кг-аар, Шийрийн хөндийн ордын алтны бодитой болон боломжтой (В+С) нөөцийг шлихээр 72.82 кг-аар, химийн цэврээр 62.33 кг-аар зохиогчийн тооцоолсон хувилбараар, хавсралт /хүснэгт 1, 2, 3/-ын дагуу хүлээн авах.

2. Хуралдааны энэхүү дүгнэлтийн дагуу хүлээн авсан Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших Салхит нэртэй 13053Х тоот тусгай зөвшөөрлийн талбайд хамаарагдах Тогоотын ам, Шийрийн хөндийн алтны шороон ордын нөөцийг ашигт малтмалын нөөцийн улсын нэгдсэн тоо бүртгэлд бүртгэхийг Геологийн мэдээллийн төв архив (Р.Энхсайхан)-т зөвшөөрөх.

3. Энэхүү дүгнэлтийн 11-д заасан зүйлийг цаашдын үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлж ажиллахыг “Ай Эн Ди” ХХК-д анхааруулах.

4. Хайгуулын ажлын үр дүнгийн тайланг, тайлангийн бичвэр диск, хээрийн судалгааны анхдагч материалын хамт ЭБМЗ-ийн хуралдааны энэхүү дүгнэлт, түүний дагуу АМГ-ын даргын тушаалыг хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 5 өдөрт багтаан Геологийн мэдээллийн төв архивт хүлээлгэн өгөхийг “Ай Эн Ди” ХХК-д даалгах.

5. Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших Тогоотын ам, Шийрийн хөндий алтны шороон ордод 2012-2013 онд гүйцэтгэсэн хайгуулын ажлын үр дүнгийн тайлан боловсруулалт, бүх төрлийн дээжлэлтийн ажлыг геологич С.Энхтуяа, Б.Түмэнбаяр, Б.Батсайхан, Ц.Чагнаадорж нар, алтны шигшүүр шинжилгээ, алтны гадаад хяналтын жигнэлтийг ГСТЛ, технологийн туршилтын ажил, алтны сорьцыг Геологийн төв лаборатори, 1:2000-ны масштабын топо зураглалыг “Эн Эс Эй” ХХК тус тус хариуцах дээрх гүйцэтгэсэн ажлуудын үнэн бодит байдал, чанарыг хянаж гаргасан дүгнэлтийг мэргэшсэн инженер, геологич М.Тодбилэг болон “Ай Эн Ди” ХХК хариуцах.

ТАНИЛЦСАН:

ЭБМЗ-ИЙН ДАРГА,
УУЯ-НЫ СБТГ-ЫН ДАРГА

Ч.ОТГОЧУЛУУ

ХУРАЛДААНЫГ УДИРДСАН:

ЭБМЗ-ИЙН АШИГТ МАЛТМАЛТАЙ
ХОЛБООТОЙ АСУУДЛЫГ ХЭЛЭЛЦЭХ
САЛБАР ХУРАЛДААНЫ ДАРГА,
УУЯ-НЫ БХЗГ-ЫН ДАРГА

Б.БАТХҮҮ

БОЛОВСРУУЛСАН:

НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА

Г.НАРАНЦЭЦЭГ

ЭБМЗ-ийн 2013 оны 7 дугаар
сарын 08-ны өдрийн XX-13 дугаар
хуралдааны XX-13-02 дугаар
дүгнэлтийн хавсралт

БАЯНХОНГОР АЙМГИЙН БӨМБӨГӨР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ
"ТОГООТЫН АМ", "ШИЙРИЙН ХӨНДИЙ"-Н АЛТНЫ ШОРООН ОРДЫН
НӨӨЦИЙН ТООЦООНЫ НЭГТГЭЛ

Сорьц-856

Хүснэгт 1

Блокийн дугаар	Зузаан, м		Дундаж агуулга, мг/м ³	Блокын талбай, мян.м ²	Эзэлхүүн, м ³		Металлын нөөц, кг	
	хучаас	давхарга			хучаас	давхарга	шлих	цэвэр
1	2	3	4	5	6	7	8	9
"Тогоотын ам"								
1-С	2.7	2.2	191	8.97	24.52	19.73	3.78	3.23
2-С	4.0	2.7	227	5.89	23.56	15.90	3.60	3.09
3-С	2.9	0.9	297	4.80	13.92	4.32	1.28	1.10
4-С	3.2	0.9	275	7.38	23.62	6.89	1.89	1.62
5-В	2.8	2.1	209	15.40	43.12	31.57	6.59	5.64
6-В	3.5	1.0	293	24.40	85.40	25.10	7.36	6.30
7-В	1.8	1.9	254	17.80	32.40	34.53	8.76	7.50
8-В	3.6	1.6	267	24.60	88.21	40.41	10.79	9.24
9-В	2.3	2.3	249	35.50	82.83	79.99	19.94	17.07
10-В	1.8	1.7	241	12.80	23.04	22.19	5.34	4.57
11-В	1.1	1.6	238	13.30	14.44	21.28	5.06	4.33
12-В	1.0	1.3	219	22.30	23.19	28.99	6.35	5.43
13-В	1.3	1.2	264	35.70	44.94	42.42	11.21	9.59
14-В	1.2	1.2	338	34.90	41.49	42.27	14.30	12.24
15-В	0.9	1.3	399	19.14	16.46	24.88	9.93	8.50
16-В	1.9	1.2	354	5.60	10.83	6.72	2.38	2.04
17-С	0.8	1.5	367	6.60	5.54	10.03	3.68	3.15
18-С	3.0	0.8	206	1.00	3.00	0.80	0.16	0.14
Бүгд				296.08	600.51	458.03	122.40	104.77
В - зэрэглэлээр				261.44	506.35	400.35	107.99	92.44
С - зэрэглэлээр				34.64	94.16	57.68	14.41	12.33
Ордын дундаж	2.0	1.5	267					
"Шийрийн хөндий"								
1-С	2.8	1.4	319	1.43	4.00	2.00	0.64	0.55
2-С	1.6	1.1	304	2.83	4.53	3.11	0.95	0.81
3-В	3.8	1.3	337	7.76	29.49	9.70	3.27	2.80
4-В	1.9	1.0	289	20.63	39.43	21.55	6.23	5.33
5-В	2.5	1.2	287	20.94	52.12	25.13	7.21	6.17
6-В	1.8	1.3	297	15.04	27.07	18.80	5.59	4.78
7-В	2.0	1.2	284	13.03	25.73	14.98	4.26	3.64
8-В	2.2	1.0	265	16.13	34.77	16.85	4.46	3.82
9-В	2.3	1.2	262	9.73	21.96	11.68	3.06	2.62
10-В	2.2	1.4	287	9.74	21.82	13.64	3.92	3.35
11-В	2.3	1.1	309	19.54	44.55	22.28	6.88	5.89
12-В	1.7	1.0	285	12.58	21.93	12.22	3.48	2.98
13-С	1.5	0.9	299	4.54	6.96	4.24	1.27	1.09
14-В	2.4	1.1	292	8.00	18.80	8.40	2.45	2.10
15-В	1.8	1.5	244	9.37	17.24	13.87	3.38	2.89
16-В	1.8	1.3	239	12.39	21.95	16.28	3.89	3.33
17-В	2.1	1.1	248	8.17	17.16	8.99	2.23	1.91
18-В	2.1	1.3	264	6.86	14.41	8.58	2.26	1.93
19-В	2.4	1.3	301	10.01	24.42	13.21	3.98	3.41
Бүгд				208.72	448.33	245.49	69.39	59.40
В - зэрэглэлээр				199.92	432.84	236.14	66.53	56.95
С - зэрэглэлээр				8.80	15.49	9.35	2.86	2.45
Ордын дундаж	2.1	1.2	283					
Нийт								
В - зэрэглэлээр				504.80	1048.84	703.52	191.79	164.17
С - зэрэглэлээр				461.36	939.19	636.49	174.53	149.39
Ордын дундаж				43.44	109.65	67.03	17.26	14.78

АШИГТ МАЛТМАЛЫН ГАЗРЫН
ДАРГЫН ТУШААЛ

2013 оны 08 сарын 06 өдөр

Дугаар 325

Улаанбаатар хот

Нөөц бүртгэх тухай

Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4 дэх хэсэг, “Ашигт малтмалын тухай хууль”-ийн 48 дугаар зүйлийн 48.4 дэх хэсэг, Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн 2013 оны 7 дугаар сарын 08-ны өдрийн хуралдааны ХХ-15-02 дугаар дүгнэлтийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

Нэг. Хуралдааны дүгнэлтийн дагуу хүлээн авсан Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших Салхит нэртэй 13053Х тоот тусгай зөвшөөрлийн талбайд хамаарагдах Тогоотын ам, Шийрийн хөндийн алтны шороон ордын нөөцийг ашигт малтмалын нөөцийн улсын нэгдсэн бүртгэлд бүртгэхийг Геологийн мэдээллийн төв архив (Р.Энхсайхан)-т зөвшөөрсүгэй.

ДАРГА

Г.АЛТАНСҮХ

10 0081

АШИГТ МАЛТМАЛ,
ГАЗРЫН ТОСНЫ ГАЗРЫН ДАРГЫН
ТУШААЛ

2021 оны 11 сарын 25 өдөр

Дугаар 7/215

Улаанбаатар хот

Техник-эдийн засгийн үндэслэл
хүлээн авах тухай

Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4, Ашигт малтмалын тухай хуулийн 48 дугаар зүйлийн 48.4 дэх хэсэг, Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн 2021 оны 10 дугаар сарын 29-ний өдрийн Т/21-15-13 тоот дүгнэлтийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших Ай Эн Ди ХХК-ийн MV-017405 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй "Тогоотын ам", "Шийрийн хөндий" нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах техник-эдийн засгийн үндэслэлийн тодотголыг хүлээн авсанд тооцсугай.

2. Хүлээн авсан техник-эдийн засгийн үндэслэлийн үйлдвэрлэлийн нөөцийг бүртгэж, геологийн нөөцөөс хөдөлгөөн хийхийг Уул уурхай, судалгааны хэлтэс (С.Энхболд)-т даалгасугай.

3. Ашигт малтмал ашиглах үйл ажиллагааг техник-эдийн засгийн үндэслэлийн дагуу явуулах зөвшөөрөл олгох, хяналт тавьж ажиллах, техник-эдийн засгийн үндэслэлийн тодотголыг, түүнийг хуулсан диск, ЭБМЗ-ийн дүгнэлтийн хамт тус байгууллагын архивт хүлээлгэн өгөх ажлыг зохион байгуулахыг Уул уурхай, судалгааны хэлтэс (С.Энхболд)-т даалгасугай.

4. Техник-эдийн засгийн үндэслэлд тусгасан төслийн хүчин чадал, техник, технологид өөрчлөлт орсон, ордын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч өөрчлөгдсөн тохиолдолд уг техник-эдийн засгийн үндэслэлд тодотгол хийлгэж байхыг Уул уурхай, судалгааны хэлтэс (С.Энхболд)-т даалгасугай.

5. Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших MV-017405 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй "Тогоотын ам", "Шийрийн хөндий" нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах техник-эдийн засгийн үндэслэлийн тодотголыг, түүнийг хуулсан диск, ЭБМЗ-ийн дүгнэлтийн хамт Геологийн баримтын төв архивт, Уул уурхай, судалгааны хэлтэст тус тус хүлээлгэн өгөхийг орших Ай Эн Ди ХХК -д даалгасугай.

ДАРГА

Х.ХЭРЛЭН

53711410

УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ
АШИГТ МАЛТМАЛ, ГАЗРЫН ТОСНЫ ГАЗАР
ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН ЗӨВЛӨЛИЙН
ДҮГНЭЛТ

2021 оны 10 дугаар сарын 29

№ Т/21-15-13

Улаанбаатар хот

Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших MV-017405 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй "Тогоотын ам", "Шийрийн хөндий" нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах техник-эдийн засгийн үндэслэлийн тодотголыг хэлэлцсэн тухай

"Ай Эн Ди" ХХК-ийн захиалгаар Уул уурхайн зураг төслийн "Эм Эм Маркет" ХХК боловсруулсан Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших "Тогоотын ам", "Шийрийн хөндий" нэртэй алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах техник-эдийн засгийн үндэслэлийн тодотголд Монгол Улсын зөвлөх инженер Д.Дамба зөвлөж, Монгол Улсын зөвлөх инженер Ж.Цэвэгмид шинжээчийн дүгнэлт гаргасан байна. Техник-эдийн засгийн үндэслэлийг Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн Техник-эдийн засгийн үндэслэл хэлэлцэх салбар зөвлөлийн хуралдаанаар авч хэлэлцэж, дараах ДҮГНЭЛТ-ийг гаргаж байна.

1. Энэхүү техник-эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол нь ЭБЭХ-ийн сайдын 2012 оны 04 дүгээр сарын 17-ны өдрийн 074-р тушаалаар баталсан "Ашигт малтмалын баялгийн урьдчилсан үнэлгээ, ашигт малтмалын ордын нөөцийг ашиглах боломжийн урьдчилсан үнэлгээ, уул уурхайн төслийн техник-эдийн засгийн үндэслэлд тавигдах үндсэн шаардлагууд ба техник-эдийн засгийн үндэслэл хүлээн авах журам"-ын дагуу гүйцэтгэгдсэн байна гэж үзлээ.

2. Техник-эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол нь уншихад ойлгомжтой, цэгц дараалал сайтай, мэргэжлийн түвшинд чанартай сайн боловсруулсан, уурхайг эхлэн байгуулж үйлдвэрлэл явуулах бүхий л шат дамжлага буюу үйл ажиллагааг хамарсан, ашиглалтын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулах үндсэн баримт бичиг болжээ.

3. Техник-эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол нь Төслийн ерөнхий танилцуулга, Төслийн талбайн товч мэдээлэл, Ордын геологийн судалгааны түүх, хайгуулын ажлын товч мэдээлэл, батлагдсан нөөцийн хэмжээ, Ил уурхайн олборлолт, Баяжуулалтын технологи, Уурхайн дэд бүтэц, туслах байгууламж, Уурхайн хаалтын менежмент, эвдэрсэн гарзрын нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй, Хүний нөөцийн бодлого, бүтэц зохион байгуулалт, Төслийн санхүү эдийн засаг зэрэг 10 бүлэг, дүгнэлт, хавсралт материал бүхий 148 хуудас тайлбар бичиг, 17 хавсралт зургуудаас бүрдэж байна.

4. "Тогоотын ам", "Шийрийн хөндий" нэртэй алтны шороон ордыг MV-017405 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбайн нөөцийг Эрдэс баялаг мэргэжлийн зөвлөлийн 2013 оны 07 дугаар сарын 08-ны өдрийн хурлын ХХ-15-02 тоот дүгнэлтийг

үндэслэн гаргасан АМГ-ын даргын 2013 оны 08 дугаар сарын 06-ны өдрийн дугаар 325 тоот тушаалаар эдийн засгийн үр ашигтай бодитой болон боломжтой /B+C/ нөөцийг шлихээр 191.78 кг-аар, химийн цэврээр 164.18 кг, тодорхой нөхцөлд эдийн засгийн үр ашигтай бодитой болон боломжтой /B+C/ нөөцийг шлихээр 7.94 кг-аар, химийн цэврээр 6.8 кг үүнээс Тогоотын амны ордын алтны эдийн засгийн үр ашигтай бодитой болон боломжтой /B+C/ нөөцийг шлихээр 122.4 кг-аар, химийн цэврээр 104.77 кг-аар, тодорхой нөхцөлд эдийн засгийн үр ашигтай бодитой болон боломжтой /B+C/ нөөцийг шлихээр 7.94 кг-аар, химийн цэврээр 6.8 кг, Шийрийн хөндийн ордын алтны эдийн засгийн үр ашигтай бодитой болон боломжтой /B+C/ нөөцийг шлихээр 69.38 кг-аар, химийн цэврээр 59.4 кг гэж ашигт малтмалын улсын нэгдсэн бүртгэлд бүртгэсэн байна.

Тус ордоос 2013-2019 ондуудад олборлолтын үйл ажиллагаа явуулсан бөгөөд 2021 оны 01 дүгээр сарын 01-ний байдлаар бодитой болон боломжтой /B+C/ зэргээр шлихээр 99.68 кг, химийн цэврээр 85.32 кг нөөцийн үлдэгдэл дээр тулгуурлан ТЭЗҮ-ийн тодотголыг боловсруулсан байна.

5. Төсөлд ашиглалтын үеийн хаягдалгүй, бохирдлыг 15.5% буюу 58.36 мян.м³ байхаар тооцож үйлдвэрлэлийн нөөцөөр ордын хэмжээнд 434.97 мян.м³ элс түүнд агуулагдах химийн цэврээр 85.32 кг алт олборлохоор тооцжээ. Үйлдвэрлэлийн энэхүү нөөцийг 100 мян.м³ элс олборлох хүчин чадалтайгаар 5 жилийн хугацаанд ашиглахаар төлөвлөсөн байна.

6. Уурхайн ашиглалтын системийн сонголтыг хийхдээ ордын уул геологийн тогтоц, хучаас хөрсний зузаан, физик механик шинж чанар зэргийг харгалзан үзэж ил уурхайн хөрс хуулалтын ажлыг авто тээвэртэй, гадаад болон дотоод овоолготой ил уурхайн ашиглалтын системээр ашиглах нь оновчтой гэж үзжээ.

7. Ил уурхайд 1.3 м³ утгуурын багтаамжтай Doosan-DX300 маркийн экскаватор 1ш, тээвэрт HOWO CA3250 маркийн автосамосвал 4ш, овоолго дээр CAT D8 маркийн бульдозер 1ш, угаах төхөөрөмж тэжээх ажилд XCMG 951H1 маркийн утгуурт ачигч, элс угаан баяжуулах Скруббер-60 төхөөрөмж 1ш зэрэг үндсэн тоног төхөөрөмжүүдийг ашиглахаар төлөвлөжээ.

8. "Ай Эн Ди" ХХК-ийн "Тогоотын ам", "Шийрийн хөндий нэртэй алтны шороон ордын алт агуулсан элсний баяжигдах шинж чанарын судалгааг 2013 онд Геологийн төв лабораторит технологийн туршилтыг хийлгэжээ.

9. Ашиглалтын нийт 5 жилийн хугацаанд гравитацийн аргаар 434.97 мян.м³ элс угаан баяжуулж, 85.75%-ийн металл авалттайгаар, химийн цэврээр 73.17 кг алт гарган авахаар төлөвлөжээ.

10. "Ай Эн Ди" ХХК-н Тогоотын ам, Шийрийн хөндийн нэртэй ордын ил уурхайн гадна цахилгаан хангамжийг одоогийн байдлаар зөөврийн эх үүсвэрээс буюу Dunya /AGG C165D5/ маркийн дизель генератор суурилуулан уурхайн эрчим хүчийг хангаж байна. Уурхайн ундны ба техник, технологийн усан хангамжийг шийдвэрлэхдээ геофизикийн хайгуулын ажлын үр дүнд үндэслэн төслийн барилга байгууламжид хамгийн ойр байх нөхцөлийг харгалзан үзэж, төслийн талбайгаас 2-3 км зайд байрлах гүний худгаас зөөврөөр ус хангамжийг шийдвэрлэхээр тооцжээ.

11. Байгаль орчныг хамгаалах нөхөн сэргээлт ба хаалтын зардалд нийт 411.2 сая төгрөг зарцуулахаар тооцсон байна. Үүнээс байгаль орчин хамгаалах зардалд 60.0 сая төгрөг, техникийн нөхөн сэргээлтийн зардалд 8.0 сая төгрөг, биологийн нөхөн сэргээлтийн зардалд 266.13 сая төгрөг, төслийн хаалт, харуул хамгаалалтын зардал 15.0 сая төгрөг, хаалтын дараах мониторингийн зардалд 18.09 сая төгрөг, нүүлгэн шилжүүлэлтийн зардалд 10.5 сая төгрөг, дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлтийн ажилд 30 сая төгрөг зэрэг төсөв тус тус зарцуулахаар тусгажээ.

12. Уг төслийг хэрэгжүүлснээр 40 хүн ажлын байраар хангагдах ба уурхайн ажилчдын сарын дундаж цалин 2200 мян.төг байхаар байна.

13. Тогоотын ам болон Шийрийн хөндий нэртэй ордыг ашиглах ил уурхайн төсөл хэрэгжүүлэхэд нийт 773.4 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалт шаардлагатай байна. Үүнээс хайгуулын ажлын зардал 118.72 сая төгрөг, уурхайн байгууламж 89.6 сая төгрөг, үйлдвэр, уурхайн тоног төхөөрөмж 751.3 сая төгрөг, тавилга эд хогшил 13.7 сая төгрөг байхаар тооцоолсон байна.

14. Уурхайг ашиглах төслийн хугацаанд нийт 8,659.9 сая төгрөгийн үйлдвэрлэл болон үйл ажиллагааны зардал гарган, 12,295.0 сая төгрөгийн борлуулалт хийж, 3,680.7 сая төгрөгийн татварын өмнөх ашигтай ажиллахаар байна. Татвар ногдуулсны дараах байдлаар нийт 3,312.6 сая төгрөгийн цэвэр ашигтай, 2,700.57 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтын дараах мөнгөн урсгалтай ажиллахаар байна. Улс, орон нутгийн төсөвт 2,905.7 сая төгрөг төвлөрүүлэхээр тусгажээ. Уурхайн ашиглалтын хугацаанд нэгж бүтээгдэхүүний бүрэн өөрийн өртөг дунджаар элс угаалтанд 18.5 мян.төг/м³, алтанд 112.2 мян.төг/гр байна.

15. Төсөл хэрэгжих хугацаанд нийт 3,673.94 сая төгрөгийн үйл ажиллагааны мөнгөн урсгал бий болох бөгөөд хорогдуулалтын нормыг жилийн 10 хувиар тооцсон төслийн өнөөгийн цэвэр үнэ цэнэ (NPV) 1,736.96 сая төгрөг, төслийн өгөөжийн дотоод норм (IRR) 83.5 %, хөрөнгө оруулалтаа нөхөх хугацаа 1.0 жил байхаар тооцжээ.

Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлөөс техник-эдийн засгийн үндэслэлийн захиалагч, боловсруулагч болон төслийн шинжээчид дараах асуудлыг анхааруулж байна.

1. Төсөл захиалагчид Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайд, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 08 дугаар сарын 28-ны өдрийн А/181, А/458 тоот тушаалаар батлагдсан Уурхай, уулын болон баяжуулах үйлдвэрийн нөхөн сэргээлт, хаалтын журмын дагуу Хаалтын менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулж холбогдох байгууллагаар хэлэлцүүлэн, уурхайн хаалт, нөхөн сэргээлт хийхийг ЭМБЗ-өөс үүрэг болгож байна.
2. Төсөл хэрэгжүүлэгч нь хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй хууль, дүрэм журмын дагуу ашиглалтын үйл ажиллагааг явуулж, олборлосон алтаа Монгол улсын төв банк Монголбанкинд "Ай Эн Ди" ХХК-ийн нэр дээр тушааж байхыг анхааруулж байна.
3. Төсөлд шаардлагатай мэргэжлээр Монгол Улсын иргэдийг бэлтгэх, тэдгээрийг ажлын байраар хангах, нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх, нийгмийн өмнө хүлээсэн үүргээ биелүүлж ажиллахыг төсөл хэрэгжүүлэгчид анхааруулж байна.
4. Байгаль орчныг хамгаалах, эвдэрсэн газрыг нөхөн сэргээх, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн асуудалд онцгой анхаарч холбогдох байгууллагуудтай хамтран ажиллахыг ЭБМЗ-өөс даалгаж байна.
5. Техник-эдийн засгийн үндэслэлд тусгагдсан техник, технологийн сонголт, уулын ажлын төлөвлөлт, цахилгаан хангамж, дэд бүтцийн сонголт, байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээлт, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шийдлийн талаар төслийн эдийн засгийн үнэлгээг боловсруулсан Уул уурхайн зураг төслийн "Эм Эм Маркет" ХХК, мөн ТЭЗҮ-ийн үнэн бодит байдал, чанарт дүгнэлт гаргасан шинжээч Монгол Улсын зөвлөх инженер Ж.Цэвэгмид тус тус хариуцна.

Техник-эдийн засгийн үндэслэлд хийсэн шинжээчийн дүгнэлт, зөвлөлийн гишүүдийн саналыг үндэслэн Эрдэс баялгийн мэргэжлийн зөвлөлийн Салбар хуралдаанаас Ашигт малтмалын тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.4, 48 дугаар зүйлийн 48.4, Газрын хэвлийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2 дахь хэсгүүд болон энэ дүгнэлт, холбогдох хуулийн заалтуудыг тус тус үндэслэн дараах шийдвэр гаргахыг Ашигт малтмал, газрын тосны газрын даргад уламжлахаар тогтов. Үүнд:

1. Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших MV-017405 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй "Тогоотын ам", "Шийрийн хөндий" нэртэй ордыг ил аргаар ашиглах техник-эдийн засгийн үндэслэлийн тодотголыг хүлээн авах;
2. Техник-эдийн засгийн үндэслэлд тусгасан уурхайн хүчин чадал, техник тоног төхөөрөмж, технологи, эдийн засгийн тооцоог өөрчлөх тохиолдолд уг техник-эдийн засгийн үндэслэлд тодотгол хийлгэж ЭБМЗ-ийн салбар хуралдаанаар хэлэлцүүлж байхыг төсөл хэрэгжүүлэгчид анхааруулах;
3. Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших MV-017405 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй "Тогоотын ам", "Шийрийн хөндий" нэртэй ордыг ил аргаар ашиглах техник-эдийн засгийн үндэслэлийн тодотгол, түүнийг хуулсан диск, ЭБМЗ-ийн дүгнэлтийн хамт Геологийн баримтын төв архивд холбогдох шаардлагад нийцүүлэн хүлээлгэн өгөх арга хэмжээг авах.

ТАНИЛЦСАН:

ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН
ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА

Б.ЭЛБЭГЗАЯА

ХУРАЛДААНЫГ УДИРДСАН:

ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН
ЗӨВЛӨЛИЙН САЛБАР
ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА

Ч.ЦОГТБААТАР

БОЛОВСРУУЛСАН:

ЭРДЭС БАЯЛГИЙН МЭРГЭЖЛИЙН
ЗӨВЛӨЛИЙН САЛБАР ЗӨВЛӨЛИЙН
НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА

Э.МӨНХЗОРИГ

ЭБМЭ-ийн 7.01-15-Б тоот дүгнэлтийн хавсралт

Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших MV-017405 тоот тусгай зөвшөөрлийн талбай дахь "Тогоотын ам", "Шийрийн хөндий" гэртэй алтны шороо ордны үйлдвэрлэлийн нооцийн тооцоо

Блокний дугаар	Геологийн нооц								Огнох онуудад олборлолтонд өртсөн нооц				2021 оны байдлаар үлдэгдэл нооцийн хэмжээ					Бохирдол					Үйлдвэрлэлийн нооц							
	Блокний талбай, мян.м ²	Зузаан, м		Эзэлхүүн, мян.м ³		Дулааж агуулга, мг/м ³	Металл, кг		Элс, мян.т	Дулааж агуулга, мг/м ³	Металл, кг		Эзэлхүүн, мян.м ³		Металл, кг		У.д.таагны бохирдол, мян.м ³	Хажуугийн бохирдол, мян.м ³	Нийт бохирдол, мян.м ³	Бохирдолын өндөр, м	Цахуурын ажлуулсан	Эзэлхүүн, мян.м ³		Металл, кг						
		Хорс	Элс	Хорс	Элс		Шилх	Хими цэвэр			Элс	Хими цэвэр	Шилх	Хими цэвэр	Хорс	Элс						Шилх	Хими цэвэр	Шилх	Хими цэвэр	Шилх	Хими цэвэр			
Тогоотын ам /Сорьц 856/																														
1-С	8.97	2.70	2.20	24.52	19.73	191.00	3.78	3.23	-	-	-	-	-	24.52	19.73	191.00	3.77	3.23	1.79	0.70	2.49	12.64	0.76	25.28	22.22	169.57	3.77	3.22		
2-С	5.89	4.00	2.70	23.56	15.90	227.00	3.60	3.09	-	-	-	-	-	23.56	15.90	227.00	3.61	3.09	1.18	0.91	2.08	13.11	1.56	25.12	17.98	200.69	3.61	3.10		
3-С	4.80	2.90	0.90	13.92	4.32	297.00	1.28	1.10	-	-	-	-	-	13.92	4.32	297.00	1.28	1.10	0.96	0.11	1.07	12.84	0.68	14.60	5.39	237.91	1.28	1.10		
4-С	7.38	3.20	0.90	23.62	6.89	275.00	1.89	1.62	-	-	-	-	-	23.62	6.89	275.00	1.89	1.62	1.48	0.12	1.59	13.12	0.87	24.49	8.48	223.35	1.89	1.62		
5-В	15.40	2.80	2.10	43.12	31.57	209.00	6.59	5.64	31.57	209.00	6.59	5.64	-	43.12	31.57	209.00	6.59	5.64	-	-	-	20.12	1.29	86.69	30.15	244.10	7.36	6.30		
6-В	24.40	3.50	1.00	85.40	25.10	293.00	7.36	6.30	-	-	-	-	-	85.40	25.10	293.00	7.36	6.30	4.88	0.17	5.05	22.66	0.35	32.75	38.69	226.39	8.76	7.50		
7-В	17.80	1.80	1.90	32.40	34.53	254.00	8.76	7.50	-	-	-	-	-	32.40	34.53	254.00	8.76	7.50	3.56	0.60	4.16	13.07	1.29	89.50	45.69	236.15	10.79	9.24		
8-В	24.60	3.60	1.60	88.21	40.41	267.00	10.79	9.24	-	-	-	-	-	88.21	40.41	267.00	10.79	9.24	4.92	0.36	5.28	10.64	0.25	72.83	77.55	227.60	17.65	15.11		
9-В	35.50	2.30	2.30	82.83	79.99	249.00	19.94	17.07	9.90	249.00	2.99	1.96	-	82.83	79.99	249.00	19.94	17.07	7.10	0.36	7.46	-	-	-	-	-	-	-	-	
10-В	12.80	1.80	1.70	23.04	22.19	241.00	5.34	4.57	22.19	241.00	5.34	4.57	-	23.04	22.19	241.00	5.34	4.57	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11-В	13.30	1.10	1.60	14.44	21.28	238.00	5.06	4.33	21.28	238.00	5.06	4.33	-	14.44	21.28	238.00	5.06	4.33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12-В	22.30	1.00	1.30	23.19	28.99	219.00	6.35	5.43	28.99	219.00	6.35	5.43	-	23.19	28.99	219.00	6.35	5.43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13-В	35.70	1.30	1.20	44.94	42.42	264.00	11.21	9.59	42.42	264.00	11.21	9.59	-	44.94	42.42	264.00	11.21	9.59	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14-В	34.90	1.20	1.20	41.49	42.27	338.00	14.30	12.24	42.27	338.00	14.30	12.24	-	41.49	42.27	338.00	14.30	12.24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15-В	19.14	0.90	1.30	16.46	24.88	399.00	9.93	8.50	24.88	399.00	9.93	8.50	-	16.46	24.88	399.00	9.93	8.50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16-В	5.60	1.90	1.20	10.83	6.72	354.00	2.38	2.04	6.72	354.00	2.38	2.04	-	10.83	6.72	354.00	2.38	2.04	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17-С	6.60	0.80	1.50	5.54	10.03	367.00	3.68	3.15	10.03	367.00	3.68	3.15	-	5.54	10.03	367.00	3.68	3.15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18-С	1.00	3.00	0.80	3.00	0.81	206.00	0.16	0.14	0.81	206.00	0.16	0.14	-	3.00	0.81	206.00	0.16	0.14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
В зэргээр	261.44			506.35	400.35	269.79	108.01	92.45	230.22	274.60	63.45	54.30	-	506.35	400.35	269.79	108.01	92.45	230.22	274.60	63.45	54.30	278.59	170.13	261.92	44.56	38.15	20.46	1.50	21.96
С зэргээр	34.64			94.16	57.68	249.48	14.39	12.33	10.84	354.24	3.84	3.29	-	94.16	57.68	249.48	14.39	12.33	10.84	354.24	3.84	3.29	85.62	46.84	225.35	10.56	9.04	5.41	1.84	7.24
Бүгд	296.08			600.51	458.03	267.23	122.40	104.78	241.06	279.14	67.29	57.59	-	600.51	458.03	267.23	122.40	104.78	241.06	279.14	67.29	57.59	364.21	216.97	254.03	55.12	47.19	25.87	3.33	29.20
Шийрийн хөндий /Сорьц 856/																														
1-С	1.43	2.80	1.40	4.00	2.00	319.00	0.64	0.55	-	-	-	-	-	4.00	2.00	319.00	0.64	0.55	0.29	0.06	0.34	17.13	0.38	4.38	2.34	273.19	0.64	0.55		
2-С	2.83	1.60	1.10	4.53	3.11	304.00	0.95	0.81	-	-	-	-	-	4.53	3.11	304.00	0.95	0.81	0.57	0.04	0.60	19.44	0.24	4.77	3.71	255.75	0.95	0.81		
3-В	7.76	3.80	1.30	29.49	9.70	337.00	3.27	2.80	-	-	-	-	-	29.49	9.70	337.00	3.27	2.80	1.55	0.21	1.76	18.19	13.73	43.22	11.46	285.22	3.27	2.80		
4-В	20.63	1.90	1.00	39.43	21.55	289.00	6.23	5.33	-	-	-	-	-	39.43	21.55	289.00	6.23	5.33	4.13	0.14	4.26	19.78	16.64	56.07	25.81	241.36	6.23	5.33		
5-В	20.94	2.50	1.20	52.12	25.13	287.00	7.21	6.17	-	-	-	-	-	52.12	25.13	287.00	7.21	6.17	4.19	0.30	4.49	17.86	33.27	85.39	29.62	243.44	7.21	6.17		
6-В	15.04	1.80	1.30	27.07	18.80	297.00	5.59	4.78	-	-	-	-	-	27.07	18.80	297.00	5.59	4.78	3.01	0.20	3.21	17.08	7.53	34.60	22.01	253.96	5.59	4.78		
7-В	13.03	2.00	1.20	25.73	14.98	284.00	4.26	3.64	-	-	-	-	-	25.73	14.98	284.00	4.26	3.64	2.61	0.16	2.76	18.44	6.75	32.48	17.74	240.11	4.26	3.64		
8-В	16.13	2.20	1.00	34.77	16.85	265.00	4.46	3.82	-	-	-	-	-	34.77	16.85	265.00	4.46	3.82	3.23	0.16	3.38	18.44	6.75	32.48	20.23	220.43	4.46	3.82		
9-В	9.73	2.30	1.20	21.96	11.68	262.00	3.06	2.62	11.68	262.00	3.06	2.62	-	21.96	11.68	262.00	3.06	2.62	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10-В	9.74	2.20	1.40	21.82	13.64	287.00	3.92	3.35	13.64	287.00	3.92	3.35	-	21.82	13.64	287.00	3.92	3.35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11-В	19.54	2.30	1.10	44.55	22.28	309.00	6.88	5.89	22.28	309.00	6.88	5.89	-	44.55	22.28	309.00	6.88	5.89	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12-В	12.58	1.70	1.00	21.93	12.22	285.00	3.48	2.98	12.22	285.00	3.48	2.98	-	21.93	12.22	285.00	3.48	2.98	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13-С	4.54	1.50	0.90	6.96	4.24	299.00	1.27	1.09	4.24	299.00	1.27	1.09	-	6.96	4.24	299.00	1.27	1.09	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14-В	8.00	2.40	1.10	18.80	8.40	292.00	2.45	2.10	-	-	-	-	-	18.80	8.40	292.00	2.45	2.10	1.60	0.16	1.76	20.98	6.56	25.36	10.16	241.08	2.45	2.10		
15-В	9.37	1.80	1.50	17.24	13.87	244.00	3.38	2.89	-	-	-	-	-	17.24	13.87	244.00	3.38	2.89	1.87	0.25	2.12	17.24	4.80	22.04	15.98	211.45	3.38	2.89		
16-В	12.39	1.80	1.30	21.95	16.28	239.00	3.89	3.33	-	-	-	-	-	21.95	16.28	239.00	3.89	3.33	2.48	0.21	2.69	16.51	6.18	28.13	18.97	205.09	3.89	3.33		
17-В	8.17	2.10	1.10	17.16	8.99	248.00	2.23	1.91	-	-	-	-	-	17.16	8.99	248.00	2.23	1.91	1.63	0.13	1.76	19.62	6.86	24.02	10.74	207.57	2.23	1.91		
В зэргээр	199.92			432.85	236.16	281.67	66.52	56.95	81.61	288.57	23.55	20.18	-	432.85	236.16	281.67	66.52	56.95	81.61	288.57	23.55	20.18	283.76	154.53	278.03	42.97	36.77	26.29	1.92	28.21
С зэргээр	8.80			15.49																										

МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗАР
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН
ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ
УСНЫ ГАЗАР

УСНЫ ХЯНАЛТЫН ТӨВ
ЛАБОРАТОРИ

Улаанбаатар хот, Баянхонгор дүүрэг, 2-р хороо,
Бүтэц-жаргын ордонд, Утас: 79180071

СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС
/Test of result/

TL 092
MNS ISO 17025

Захиалагчийн нэр / Customer name/: "Ай Эн Ди"ХХК

Шинжилгээний тодорхойлолт /Analysis type/	Дээжний дугаар /Sample number/	Дээжний хаяг, байршил /Sample location/	Уст цэгийн төрөл /Type of water
Бохир усны хими	№ 927	Баян хонгор аймаг Бөмбөгөр сум 2-р баг салхит /шүүрлийн ус/	Бохир ус

Дээжний хэмжээ /Quantity of sample/	Дээж хүлээн авсан огноо /Receiving date/	Шинжилсэн огноо /Analyzing date/	Хэвлэсэн огноо /Printed date/	Техникийн шаардлага /Technical requirements/
5.0л / 5.0L /	2025.06.20	2025.07.08-07.09	2025.07.25	MNS 4943:2015

№	Үзүүлэлт /Parameters/	Шинжлэх аргын стандарт /Test method/	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ /Technical specification/	Үр дүн / Test result/
1	pH-Усны орчин /Hydrogen ions, mg/l /	MNS ISO 10523-2001	6.0-9.0	8.08
2	Аммони, (NH ⁴⁺) мгN/л /Ammonia, mgN/l/	MNS ISO 4428:1997	-	0.13
3	Хлорид, Cl ⁻ , мг/л /Chloride Cl ⁻ mg/l /	MNS ISO 9297: 2007	-	42.54
4	Сульфат (SO ₄) ²⁻ мг/л / Sulfate, mg/l /	MNS ISO 6271:2011	-	271.23
5	Умбуур бодис, мг/л /TSS, mg/L /	MNS ISO 11923:2001	<30.0	12.00
6	Химийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч, (ХХХ), мг/л /COD, mg/l /	ХТЛ-САЗ-4/02	<50.0	24.60
7	Биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч, (БХХ), мг/л /BOD, mg/l /	ХТЛ-САЗ-4/01	<20.0	9.46
8	Нитрит (NO ₂), мгN/л / Nitrite, mgN/l /	MNS ISO 4431:2005	-	0.01
9	Нитрат (NO ₃), мгN/л / Nitrate, mgN/l /	MNS ISO 7890-3:2001	-	8.42

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн /Test performed by/:

Химич /Chemist/.....

Б. Мөнх-Оргил / Munkh-Orgil.B /

Хянасан /Approved/:

Лабораторийн эрхлэгч / Head of laboratory/ .....

Д.Урантэс / Urantes.D/

Хуудас/ page: 1/1

УСНЫ ХЯНАЛТЫН ТӨВ
ЛАБОРАТОРИ

Урьдчилсан/Төв цэгт байрлах/ дугаар: 1-03004
Нэг в.р.с.байрлах/Төв цэгт/ МНС ISO 17025

СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС
/Test of result/

TL 092
MNS ISO 17025

МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗАР
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН
ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ
УСНЫ ГАЗАР

Захиалагчийн нэр / Customer name/: " Ай Эн Ди" ХХК

Шинжилгээний тодорхойлолт /Analysis type/	Дээжний дугаар /Sample number/	Дээжний хаяг, байршил /Sample location/	Уст цэгийн төрөл /Type of water	
Бохир усны хими	№ 926	Баянхонгор аймаг, Бөмбөгөр сум, 2-р баг салхит, бохирын нуур	Бохир ус	-

Дээжний хэмжээ /Quantity of sample/	Дээж хүлээн авсан огноо /Receiving date/	Шинжилсэн огноо /Analyzing date/	Хэвлэсэн огноо /Printed date/	Техникийн шаардлага /Technical requirements/
5.0л / 5.0L /	2025.06.20	2025.07.07-07.08	2025.07.08	MNS 4943:2015

№	Үзүүлэлт /Parameters/	Шинжлэх аргын стандарт /Test method/	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ /Technical specification/	Үр дүн / Test result/
1	pH-Усны орчин /Hydrogen ions, mg/l /	MNS ISO 10523-2001	6.0-9.0	7.92
2	Аммоний, (NH ⁴⁺) мгN/л /Ammonia, mgN/l/	MNS ISO 4428:1997	-	0.43
3	Хлорид, Cl ⁻ , мг/л /Chloride Cl ⁻ mg/l /	MNS ISO 9297: 2007	-	48.92
4	Сульфат (SO ₄) ²⁻ мг/л / Sulfate, mg/l /	MNS ISO 6271:2011	-	183.78
5	Умбуур бодис, мг/л /TSS, mg/L /	MNS ISO 11923:2001	<30.0	21.00
6	Химийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч, (ХХХ), мг/л /COD, mg/l /	ХТЛ-СА3-4/02	<50.0	46.2
7	Биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч, (БХХ), мг/л /BOD, mg/l /	ХТЛ-СА3-4/01	<20.0	17.77
8	Нитрит (NO ₂), мгN/л / Nitrite, mgN/l /	MNS ISO 4431:2005	-	0.11
9	Нитрат (NO ₃), мгN/л / Nitrate, mgN/l /	MNS ISO 7890-3:2001	-	9.20

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн /Test performed by/:

Химич /Chemist/.....

Б. Мөнх-Оргил / Munkh-Orgil.B /

Хянасан /Approved/:

Лабораторийн эрхлэгч/ Head of laboratory/ .....

Д.Урантэс / Urantes.D/

Хуудас/ page: 1/1

МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗАР

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН
ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ
УСНЫ ГАЗАР

УСНЫ ХЯНАЛТЫН ТӨВ
ЛАБОРАТОРИ
/ Central laboratory of water inspection /

Төвхөн газар: Улаанбаатар, Дүүрэг 2-аартай,
Монгол Улсын Газрын "10" ТЭГЭЭН

СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС
/ Test of result /

TL 092
MNS ISO 17025

Захиалагчийн нэр / Customer name: "Ай Эн Ди"ХХК

Шинжилгээний тодорхойлолт /Analysis type/	Дээжний дугаар /Test number/	Дээжний хаяг, байршил /Sample location/	Уст цэгийн төрөл /Type of water/	
Цэвэр усны хими	925	Баян хонгор аймаг, Бөмбөгөр сум, 2-р баг, Салхит, "ахуй худаг"	Гүний худаг	-

Дээжний хэмжээ /Quantity of sample/	Дээж хүлээн авсан огноо /Receiving date/	Шинжилсэн огноо /Analyzing date/	Хэвлэсэн огноо /Printed date/	Техникийн шаардлага /Technical requirements/
5.0л/5.0л	2025.06.20	2025.07.05	2025.07.09	MNS 0900:2018

№	Үзүүлэлт /Parameters/	Шинжлэх аргын стандарт /Test method/	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ /Technical specification/	Үр дүн /Test result/
1	pH-Усны орчин /Hydrogen ions/	MNS ISO 10523-2001	6.5-8.5	7.31
2	Цахилгаан дамжуулах чанар, мСм/см /Electrical conductivity/	MNS ISO 7888:1999	<1.0	1.23
3	Карбонат, (CO ³⁻) мг/л /Carbonate ion, mg/L	MNS ISO 9963-1:2005	-	0.00
4	Гидрокарбонат, (HCO ³⁻) мг/л /Hydrocarbon ion, mg/L	MNS ISO 9963-1:2005	-	256.20
5	Ерөнхий хатуулаг, мг-экв/л /Total hardness, mg-eq/L	MNS ISO 6059:2005	<7.0	10.40
6	Кальци, (Ca ²⁺) мг/л /Calcium ion, mg/L	MNS 1097:2023	<100.0	132.30
7	Магни, (Mg ²⁺) мг/л /Magnesium ion, mg/	MNS 1097:2023	<30.0	46.21
8	Хлорид, (Cl) мг/л /Chloride ion, mg/L	MNS ISO 9297:2005	<350.0	39.00
9	Хуурай үлдэгдэл, мг/л /TDS, mg/L	MNS 4423:1997	<1000.0	843.00
10	Сульфат, (SO ⁴⁻²) мг/л /Sulfate ion, mg/L	MNS 6271:2011	<500.0	375.20
11	Нитрат, (NO ³⁻) мг/л /Nitrate ion, mg/L	MNS ISO 7890-3:2001	<50.0	31.60
12	Нитрит, (NO ²⁻) мг/л /Nitrite ion, mg/L	MNS 4431-2005	<1.0	0.00
13	Аммони, (NH ⁴⁺) мг/л /Ammonia ion, mg/L	MNS 1097:2023	<1.5	0.11
14	Төмөр, (Fe ³⁺) мг/л /Ferrium ion, mg/L	MNS 4430:2005	<0.3	0.04
15	Натри +Кали, (Na ⁺ , K ⁺) /Sodium+Potassium ion, mg/L	MNS 1097:2023	<200	74.21

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн /Test performed by/:

Химич /Chemist/:..... Ө.Энхбаясгалан /Enkhbayasgalan. U/

Хянасан /Approved/:

Лабораторийн эрхлэгч /Head of laboratory/:..... Д.Урантэс / Urantes.D /

Хуудас/ page: 1/1

МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗАР

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН
ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ
УСНЫ ГАЗАР

УСНЫ ХЯНАЛТЫН ТӨВ
ЛАБОРАТОРИ
/ Central laboratory of water inspection /

Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг 2-аар
саруулагчид суугаа 106, 101-0000

СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС
/ Test of result /

TL 092
MNS ISO 17025

Захиалагчийн нэр / Customer name: "Ай Эн Ди"ХХК

Шинжилгээний тодорхойлолт /Analysis type/	Дээжний дугаар /Test number/	Дээжний хаяг, байршил /Sample location/	Уст цэгийн төрөл /Type of water/	
Цэвэр усны хими	924	Баян хонгор аймаг, Бөмбөгөр сум, 2-р баг, Салхит, "Унд ахуй сумаас"	Гүний худаг	-

Дээжний хэмжээ /Quantity of sample/	Дээж хүлээн авсан огноо /Receiving date/	Шинжилсэн огноо /Analyzing date/	Хэвлэсэн огноо /Printed date/	Техникийн шаардлага /Technical requirements/
5.0л/5.0л	2025.06.20	2025.07.05	2025.07.09	MNS 0900:2018

№	Үзүүлэлт /Parameters/	Шинжлэх аргын стандарт /Test method/	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ /Technical specification/	Үр дүн /Test result/
1	pH-Усны орчин /Hydrogen ions/	MNS ISO 10523-2001	6.5-8.5	7.64
2	Цахилгаан дамжуулах чанар, мСм/см /Electrical conductivity/	MNS ISO 7888:1999	<1.0	0.57
3	Карбонат, (CO ³⁻) мг/л /Carbonate ion, mg/L	MNS ISO 9963-1:2005	-	0.00
4	Гидрокарбонат, (HCO ³⁻) мг/л /Hydrocarbon ion, mg/L	MNS ISO 9963-1:2005	-	195.20
5	Ерөнхий хатуулаг, мг-экв/л /Total hardness, mg-eq/L	MNS ISO 6059:2005	<7.0	4.56
6	Кальци, (Ca ²⁺) мг/л /Calcium ion, mg/L	MNS 1097:2023	<100.0	63.33
7	Магни, (Mg ²⁺) мг/л /Magnesium ion, mg/	MNS 1097:2023	<30.0	17.02
8	Хлорид, (Cl) мг/л /Chloride ion, mg/L	MNS ISO 9297:2005	<350.0	19.85
9	Хуурай үлдэгдэл, мг/л /TDS, mg/L	MNS 4423:1997	<1000.0	372.00
10	Сульфат, (SO ⁴⁻²) мг/л /Sulfate ion, mg/L	MNS 6271:2011	<500.0	53.07
11	Нитрат, (NO ³⁻) мг/л /Nitrate ion, mg/L	MNS ISO 7890-3:2001	<50.0	38.20
12	Нитрит, (NO ²⁻) мг/л /Nitrite ion, mg/L	MNS 4431-2005	<1.0	0.03
13	Аммони, (NH ⁴⁺) мг/л /Ammonia ion, mg/L	MNS 1097:2023	<1.5	0.06
14	Төмөр, (Fe ³⁺) мг/л /Ferrium ion, mg/L	MNS 4430:2005	<0.3	0.03
15	Натри +Кали, (Na ⁺ , K ⁺) /Sodium+Potassium ion, mg/L	MNS 1097:2023	<200	21.18

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн /Test performed by/:

Химич /Chemist/:..... ..... Ө.Энхбаясгалан /Enkhbayasgalan. U/

Хянасан /Approved/:

Лабораторийн эрхлэгч /Head of laboratory/:..... ..... Д.Урантэс / Urantes.D /

Хуудас/ page: 1/1

ГЕОЛОГИЙН СУДАЛГАА-ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ ТӨҮГ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН

Захиалгын дугаар : ХФ 2025/1624
 Захиалагчийн нэр : Ай Эн Ди ХХК
 Объект : Салхит
 Хаяг : СБД, 4-р хороо, 50 мянгат, 24а-22 тоот
 Утас : 99886465, 88013029
 Цахим хаяг : info@ind-mining.mn
 Нэгжийн нэр : Химийн шинжилгээний лаборатори
 Шинжилгээний төрөл : Хими
 Шинжилсэн элементийн тоо : 24
 Дээжийн боловсруулалт : ГСШТ-д боловсруулсан
 Дээжийн тоо, төрөл : 2, хөрс
 Лабораторийн дугаар : 12678-12679
 Хүлээн авсан огноо : 2025.10.08
 Шинжилгээ эхэлсэн огноо : 2025.10.10
 Шинжилсэн огноо : 2025.10.22
 Хуудасны тоо : 2

Тайлбар: (1) АСЗ-Аттестатчилсан стандартчилсан загвар
 (2) *Эдгээр элементийн зарим эрдсүүд хэсэгчлэн уусдаг болно.

Лабораторийн эрхлэгч
(тэмдэг)

Цыдресе
(гарын үсэг)

С.Ундраа
(нэр)

Аргачлал хяналтын
ахлах инженер

ТЛ 02
УИТ0227

Т.Энхбат
(гарын үсэг)

Т.Энхбат
(нэр)

Манай байгууллагаар үйлчлүүлсэнд баярлалаа.

ГСШТ нь MNS ISO/IEC 17025, ISO 17034, ISO/IEC 17043 стандартуудын шаардлага хангасан, Монгол улсын УИТ, Хойд Америкийн Үндэсний итгэмжлэлийн байгууллага /ANAB/-аар үндэсний болон олон улсын түвшинд итгэмжлэгдсэн болно. Шинжилгээний дүн нь захиалагчаас ирүүлсэн тухайн дээжинд хамаарах бөгөөд гарын үсэг, тэмдэг дарсан эх хувь хүчинтэй. Энэхүү баримт бичгийг хуурамчаар үйлдвэл хуулийн хариуцлага хүлээнэ.

18080 ш/х-437, Улаанбаатар хот, СХД,
 Үйлдвэрчний эвлэлийн гудамж, ГСШТ-ийн байр,
 Утас: 976-7018 2904; 7018 0101 Факс: 976-7018 4212
 Цахим хаяг: info@gcra.gov.mn; customerservice@gcra.gov.mn

Хэвлэсэн огноо: 2025.10.22
 Хуудас (2/1)

ГЕОЛОГИЙН СУДАЛГАА-ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ ТӨҮГ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН

Захиалгын дугаар: ХФ 2025/1624

Захиалагчийн нэр: Ай Эн Ди ХХК, Салхит

№	Лаб №	Дээж №	Дээжийн тодорхойлолт	рН	Элемент, мг/кг										
					NO ₃ ⁻	NH ₄ ⁺	Cr*	Co	Ni	Rb	Mo	Cd	Sn*	Sb	W*
1	12678	1. Кемп	-	7.17	<0.5	0.35	67.42	13.77	37.13	74.07	0.73	0.22	1.25	<0.5	<0.5
2	12679	2. Карьер	-	6.94	<0.5	0.35	59.38	13.35	33.28	67.64	1.39	0.16	1.74	<0.5	0.76

Чанарын хяналт

1	АСЗ	Шифр-2530	Аттестатчилсан утга	-	-	-	-	12.88	43.09	84.03	-	-	2.66	0.78	1.43
			Шинжилсэн утга	7.21	5.02	2.00	225	13.36	49.80	83.05	1.38	0.23	2.51	0.78	1.22
Шинжилгээний аргын код				УсШ-102	СФМ-95	СФМ-97	ICP-80								

№	Лаб №	Дээж №	Дээжийн тодорхойлолт	Элемент, мг/кг											
				Pb	Bi	As	Ba	Cu	Mn	P	Sr	Ti	V	Zn	Fe, %
1	12678	1. Кемп	-	18.33	<0.5	15.95	528	23.49	726	424	260	5817	102	67.35	4.09
2	12679	2. Карьер	-	14.28	<0.5	28.35	527	41.12	527	451	351	3934	95.17	62.40	3.58

Чанарын хяналт

1	АСЗ	Шифр-2530	Аттестатчилсан утга	17.88	-	-	658	20.51	820	688	387	4550	87.30	72.73	3.49
			Шинжилсэн утга	21.74	<0.5	10.97	623	25.35	826	753	365	4300	92.25	78.71	3.44
Шинжилгээний аргын код				ICP-80			ICP-17								

Гүйцэтгэсэн инженер: Г.Найдандэмбэрэл, Ц.Ичинноров, О.Энхмандах
(нэр)

УС,ЦАГ УУР,ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

АГААРЫН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН

Дугаар	2025/08
Захиалагч	Ай Эн Ди — ШТС
Сорьц авсан газар	Бөмбөгөр сум
Сорьц авсан огноо	2025.09.18
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал	Д.Дэжидмаа /инженер/
Шинжилгээний аргын стандарт	MNS17.2.5.11:2021 MNS17.2.5.12:2021 DUSTRAK8530
Шинжээчийн код	02
Шинжилсэн огноо	2025.09.19
Хуудасны тоо	1/2

ШИНЖИЛГЭЭ ХИЙСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ:

№	Сорьц авсан цэг	Хэмжих нэгж	PM-2.5	Нийт тоос	Хүхэрлэг хий (SO ₂)	Азотын исэл (NO ₂)
01	Кемпийн орчмоос	мкг/м ³	0.008	0.017	0.014	0.029
ЗДХ	MNS4585:2016		50		0.450	0.200

Тайлбар: Агаарын чанарын хяналт шинжилгээний түгээмэл тархалттай бохирдуулагч бодис болох, Хүхэрлэг хий /SO₂/, Азотын давхар исэл /NO₂/-ийн явцыг MNS4585:2016 стандарттай харьцуулахад хүлцэх агууламжаас давсан тохиолдол ажиглагдаагүй болно.

Агаарын чанарын Техникийн ерөнхий шаардлага MNS4585:2016 стандарттай харьцуулахад PM-2.5, Хүхэрлэг хий /SO₂/ болон Азотын давхар исэл /NO₂/ стандарт агууламжаас даваагүй байна.

УЦУОШТӨВИЙН ДАРГА
ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:
ЛАБОРАТОРИЙН ИНЖЕНЕР
ХЯНАЖ БАТАЛГААЖУУЛСАН:
БОШЛ-ИЙН ТЕХНОЛОГИЧ ИНЖЕНЕР

Ч.ОЮУНЧИМЭГ
Д.ДЭЖИДМАА
А.ЖАВЗАННАМЖИЛ

УС,ЦАГ УУР,ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

АГААРЫН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН

Дугаар	2025/07
Захиалагч	Ай Эн Ди — ШТС
Сорьц авсан газар	Бөмбөгөр сум
Сорьц авсан огноо	2025.09.18
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал	Д.Дэжидмаа /инженер/
Шинжилгээний аргын стандарт	MNS17.2.5.11:2021 MNS17.2.5.12:2021 DUSTRAK8530
Шинжээчийн код	02
Шинжилсэн огноо	2025.09.19
Хуудасны тоо	1/2

ШИНЖИЛГЭЭ ХИЙСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ:

№	Сорьц авсан цэг	Хэмжих нэгж	PM-2.5	Нийт тоос	Хүхэрлэг хий (SO ₂)	Азотын исэл (NO ₂)
01	Ажилчдын байр	мкг/м ³	0.005	0.025	0.011	0.027
ЗДХ	MNS4585:2016		50		0.450	0.200

Тайлбар: Агаарын чанарын хяналт шинжилгээний түгээмэл тархалттай бохирдуулагч бодис болох, Хүхэрлэг хий /SO₂/, Азотын давхар исэл /NO₂/-ийн явцыг MNS4585:2016 стандарттай харьцуулахад хүлцэх агууламжаас давсан тохиолдол ажиглагдаагүй болно.

Агаарын чанарын Техникийн ерөнхий шаардлага MNS4585:2016 стандарттай харьцуулахад PM-2.5, Хүхэрлэг хий /SO₂/ болон Азотын давхар исэл /NO₂/ стандарт агууламжаас даваагүй байна.

УЦУОШТӨВИЙН ДАРГА		Ч.ОЮУНЧИМЭГ
ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:		
ЛАБОРАТОРИЙН ИНЖЕНЕР		Д.ДЭЖИДМАА
ХЯНАЖ БАТАЛГААЖУУЛСАН:		
БОШЛ-ИЙН ТЕХНОЛОГИЧ ИНЖЕНЕР		А.ЖАВЗАННАМЖИЛ

“НОГООН ГЭРЭЛТ ИРЭЭДҮЙ” ХХК

Монгол улс, Улаанбаатар хот,
Баянгол дүүрэг, 4-р хороолол, 11-р хороо,
Хувьсгалын гудамж /16060/,
36-р байр, 4-р давхар, 14 тоот
Утас: (976)-77030503, Факс: (976)-77030503
Гар утас: (976)-88010503, (976)-91040503
Web: www.en-audit.mn
E-mail: info@en-audit.mn

2024.09.10 № 01/272

Танай _____ ны № _____ -т

“АЙ ЭН ДИ” ХХК-д

Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудитын
дүгнэлт, зөвлөмж хүргүүлэх тухай

Удиртгал:

“Ногоон гэрэлт ирээдүй” ХХК болон “Ай Эн Ди” ХХК-ийн хооронд 2024 оны 5-р сард байгуулсан “Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудитын ажил гүйцэтгэх гэрээ”-ний дагуу Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших MV-017405 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Салхит нэртэй “Тогоотын ам, Шийрийн хөндийн алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төсөл”-ийн үйл ажиллагаанд нийцлийн болон гүйцэтгэлийн аудитыг “Ногоон гэрэлт ирээдүй” ХХК-ийн Байгаль орчны аудитын баг Монгол Улсын “Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль”-ийн 10¹ зүйлийн дагуу, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 12 дугаар 25-ны өдрийн А/809 тоот тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны аудит хийх ерөнхий аргачлал” болон компанийн өөрийн боловсруулсан нарийвчилсан арга зүйг мөрдлөг болгон ажиллав.

Аудитын үр дүнг үнэлэхдээ нийцэл, үл нийцэл, сайжруулах шаардлагатай болон хугацаа болоогүй гэсэн 4 үнэлэмжийг ашигласан. Аливаа нотолгоогоор гүйцэтгэл нь батлагдсан тохиолдолд нийцэл, батлагдаагүй тохиолдолд үл нийцэл, хууль эрх зүйн хүрээнд болон гүйцэтгэлийн шатанд үр дүн нь тодорхойлогдох болоогүй эсвэл тухайн шалгуур бодит шалтгааны улмаас гүйцэтгэл нь түр хойшлогдсон тохиолдолд хугацаа болоогүй гэсэн үнэлэмжид хамааруулав.

Аудитын зорилго:

“Ай Эн Ди” ХХК-ийн Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших MV-017405 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Салхит нэртэй “Тогоотын ам, Шийрийн хөндийн алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төсөл”-ийн Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудит хийгдсэнээр байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй аргаар үйлдвэрлэл явуулахад туслах, тэднийг учирч болох алдагдал, хохирлоос

урьдчилан сэргийлэх үүднээс байгаль орчны хууль тогтоомж, төрийн бодлого, үндэсний хөтөлбөрийн биелэлт, байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний хэрэгжилт, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гүйцэтгэл, стандартын хэрэгжилтийг хянаж, дүгнэлт гаргах, мэргэжлийн зөвлөгөө өгөхөд аудитын зорилго оршино. Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудитыг үндсэн 8 чиглэлд хийж гүйцэтгэв. Үүнд:

1. Хуулийн нийцэл;
2. Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ, менежментийн төлөвлөгөө, мониторингийн ажлын гүйцэтгэл
  - 2.1. Усан орчны менежмент;
  - 2.2. Агаар орчны менежмент;
  - 2.3. Хөрсөн бүрхэвч ба техникийн нөхөн сэргээлтийн менежмент;
  - 2.4. Ургамлан нөмрөг ба биологийн нөхөн сэргээлтийн менежмент;
  - 2.5. Биологийн олон янз байдлын менежмент;
  - 2.6. Хог хаягдлын менежмент;
    - 2.6.1. Ахуйн хог хаягдал
    - 2.6.2. Аюултай хог хаягдал зэрэг болно.

Аудитын төрөл:

Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудитыг үндсэн 2 чиглэлээр гүйцэтгэсэн. Үүнд:

1. Байгаль орчны нийцлийн аудит
2. Байгаль орчны гүйцэтгэлийн аудит зэрэг болно.

Аудитын хамрах хүрээ:

Цаг хугацааны хувьд: Нийт 45 хоног

Орон зайн хувьд: Уурхайн барилгын ажлын үе шат

Бичиг баримтын хувьд: Үйлчлүүлэгч байгууллагаас хангасан бичиг баримтуудын хүрээнд ажилласан. Гуравдагч этгээдээс бичиг баримт аваагүй, аудитын шалгуурт тооцоогүй.

Объектын хувьд: Ил уурхай

Хууль тогтоомжийн хүрээнд: Монгол Улсын хууль тогтоомж болон стандартыг аудитын шалгуур тогтооход ашигласан. Байгаль орчны багц хуулиудын томоохон өөрчлөлтүүд 2012 оны 5 дугаар сард орж, 2012 оны 6 дугаар сараас хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор аудитын үйл ажиллагааны хууль тогтоомжийн хүчин төгөлдөржилтийн цаг хугацааны хамрагдалт нь 2012 оны 7 дугаар сарын 01-ний өдрөөс 2024 оны 6 дугаар сарын 01-ний өдөр хүртэлх хугацаагаар хязгаарлахаар тохиролцсон. Энэ удаагийн Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудит нь 2024 оны 6 дугаар сарын 01-ний өдрөөс хойших аливаа хууль тогтоомжийн өөрчлөлт, нэмэлт, шинэчлэл зэрэг нь аудитын шалгуурт хамаарахгүй. Түүнчлэн хүчингүй болсон хууль тогтоомжийн аливаа зүйл заалтыг шалгуур болгохгүй. Гэхдээ аудит хийлгэгч байгууллагын аливаа үйл ажиллагааг тухайн үед хүчин төгөлдөр байсан хууль тогтоомжтой харьцуулах ба үйл ажиллагааг хийснээс хойш бий болсон хууль тогтоомжийн шалгууртай харьцуулж үнэлэмжийг гаргаагүй болно.

Хуулийн этгээдийн хүрээнд: Зөвхөн үйлчлүүлэгч байгууллагын хүрээнд хийгдэх ба туслан гүйцэтгэгч, ханган нийлүүлэгч, бусад гэрээт ажил гүйцэтгэгч нарын үйл ажиллагаанд аудит хийгээгүй. Өөрөөр хэлбэл, үйлчлүүлэгч байгууллагад аливаа бараа

материал нийлүүлдэг, үйлчилгээ үзүүлдэг байгууллагын үйл ажиллагаа хамаарахгүй ба тухайн байгууллагын үйлчлүүлэгчид нийлүүлсэн бараа бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний гэрээ, бичиг баримтын бүрдэл, нийлүүлсэн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ, түүний тайлан гэх мэтийг үзээгүй. Дээрх зүйлст аливаа үл нийцэл илэрвэл түүнийг цаашлуулан гэрээлэгч байгууллагад аудит хийгээгүй тул зөвхөн үл нийцлийг тайландаа тусгаж, түүнд аудит хийлгэхийг зөвлөмж хэлбэрээр оруулж болно.

Аудитад хамрагдаагүй хэсэг:

Тус аудитад дараах зүйлс хамрагдаагүй. Үүнд:

Цаг хугацааны хувьд: Газар дээрх аудит хийснээс хойш хугацаанд болсон аливаа үйл ажиллагаа

Орон зайн хувьд: Ил уурхайгаас өөр газарт болсон аливаа үйл ажиллагаа

Бичиг баримтын хувьд: Гуравдагч этгээдээс бичиг баримт аваагүй, аудитын шалгуурт тооцоогүй.

Объектын хувьд: Ил уурхай болон туслах үйл ажиллагаанд хамааралгүй аливаа объект

Хууль тогтоомжийн хувьд: 2024 оны 6 дугаар сарын 01-ний өдрөөс хойших аливаа хууль тогтоомжийн өөрчлөлт, нэмэлт, шинэчлэл зэрэг нь аудитын шалгуурт хамаарахгүй. Түүнчлэн хүчингүй болсон хууль тогтоомжийн аливаа зүйл заалтыг шалгуур болгоогүй.

Хуулийн этгээдийн хүрээнд: Үйлчлүүлэгчээс бусад этгээд хамаарахгүй, мөн үйлчлүүлэгчийн туслан гүйцэтгэгч, ханган нийлүүлэгч, бусад гэрээт ажил гүйцэтгэгч нарын үйл ажиллагаанд аудит хийгээгүй.

Аудитын шалгуур:

Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудитыг гүйцэтгэхэд ашигласан үндсэн шалгуур үзүүлэлтүүдэд төслийн техник эдийн засгийн үндэслэл, шийдвэр, байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайлан, түүний хэрэгжилт, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, түүний биелэлт, өмнө нь гүйцэтгэсэн байгаль орчны аудитын тайлан болон хууль тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан тогтоомж, дүрэм, журам, заавар, стандарт, норм, норматив, эрхийн актууд, зөвшөөрөл, гэрээ, дүгнэлтэд үндэслэсэн болно.

Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудитын хүрээнд нийт 627 шалгуур үзүүлэлтээр байгаль орчны аудитыг гүйцэтгэв. Эдгээрээс 160 нь хамааралгүй, 185 нь хуулийн нийцэл, 21 нь төрийн бодлого, үндэсний хөтөлбөр, 335 нь үндэсний хууль тогтоомж, 165 нь холбогдох дүрэм журам, аргачлал, 57 нь стандартад, 49 нь Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, байгаль орчны мониторингийн гүйцэтгэлийн хувьд давхардсан байдлаар тусгалаа олсон болно.

Хүснэгт 1. Байгаль орчны аудитын шалгуур үзүүлэлт

№	Үзүүлэлт	Хуулийн нийцэл	Усан орчин	Агаар орчин	Хөрсөн бүрхэвч ба техникийн нөхөн сэргээлт	Ургамлан нөмрөг ба биологийн нөхөн сэргээлт	Биологийн олон янз байдал	Ахуйн хог хаягдал	Аюултай хог хаягдал	Нийт дүн
1.	Төрийн бодлого, үндэсний хөтөлбөр	0	9	2	1	2	1	4	2	21
2.	Үндэсний хууль тогтоомж	185	27	12	9	10	8	40	44	335
3.	Дүрэм, журам, аргачлал	0	59	7	7	9	6	32	45	165
4.	Стандарт	0	12	13	9	2	8	7	6	57
5.	БОННУ болон БОМТ	0	9	6	11	7	7	9	0	49
Нийт дүн		185	116	40	37	30	30	92	97	627
Үүнээс:										
Нийцэл		172	95	19	21	13	16	57	61	454
Сайжруулах шаардлагатай		1	0	0	2	1	0	1	4	9
Үл нийцэл		0	0	0	0	0	0	1	3	4
Хамааралгүй		12	21	21	14	16	14	33	29	160

Аудитын үнэлэмж:

Шалгуур бүрийг нотолгоотой уялдуулан үнэлэмжийг боловсруулсан. Нийт нийцлийн болон гүйцэтгэлийн 627 шалгуурыг цуглуулсан нотолгоонууд дээр тулгуурлан үнэлэмжийг боловсруулахад дараах байдлаар үнэлэгдэв. Шалгуур үзүүлэлтийн хувийг тооцохдоо хамааралгүй гэсэн үзүүлэлтийг хасаж тооцсон болно.

Аудитын үр дүнгийн үнэлэмжийн бүртгэл:

❖ Нийцэл	454
❖ Сайжруулах шаардлагатай	9
❖ Хугацаа болоогүй	0
❖ Үл нийцэл	4
❖ Хамааралгүй	160

Үнэлэмжийн бүтцийг дараах графикт үзүүлэв.

График 1. Нийцлийн болон гүйцэтгэлийн аудитын үнэлэмжийн бүтэц

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ АУДИТЫН ҮР ДҮНГИЙН НЭГТГЭЛ:

Монгол Улсын холбогдох хууль, дүрэм, журам, стандарт шаардлагын дагуу бэлтгэсэн 631 асуулга бүхий ажлын маягтуудыг ашигласан бөгөөд тэдгээрийг хэрэгжүүлсэн байдлын үнэлгээ (нийцэл /хангалттай/, тодорхойгүй /үнэлэх боломжгүй/, хугацаа болоогүй /ирээдүйд хийгдэх/, үл нийцэл /хангалтгүй/, хамааралгүй)-г нэгтгэн дараах хүснэгтэд үзүүлэв. Шалгуур үзүүлэлтийн хувийг тооцохдоо хамааралгүй гэсэн үзүүлэлтийг хасаж тооцсон болно.

Хүснэгт 2. Байгаль орчны аудитын үр дүнгийн нэгтгэл

№	Байгаль орчны аудитын хамрах хүрээ	Нийцлийн болон гүйцэтгэлийн аудитын шалгуур үзүүлэлт					Хэсгийн дүн
		Нийцэл /хангалттай/	Сайжруулах шаардлагатай /цаашид	Хугацаа болоогүй /ирээдүйд хийгдэх/	Үл нийцэл /хангалтгүй/	Хамааралгүй	
1.	Хуулийн нийцэл	172	1	0	0	12	185
2.	Усан орчны менежмент	95	0	0	0	21	116
3.	Агаар орчны менежмент	19	0	0	0	21	40
4.	Хөрсөн бүрхэвч ба техникийн нөхөн сэргээлтийн менежмент	21	2	0	0	14	37
5.	Ургамлан нөмрөг ба биологийн нөхөн сэргээлтийн менежмент	13	1	0	0	16	30
6.	Биологийн олон янз байдлын менежмент	16	0	0	0	14	30
7.	Хог хаягдлын менежмент						
7.1	- Ахуйн хог хаягдал	57	1	0	1	33	92
7.2	- Аюултай хог хаягдал	61	4	0	3	29	97
Нийт		454	9	-	4	160	627
Эзлэх хувь /%/		97.2	1.9	-	0.9	-	100

Байгаль орчны аудитын үр дүнгийн нэгтгэлээс үзэхэд нийт 627 асуулгын 454 (97.2%) асуулгад хангалттай буюу хэрэгжилт маш сайн гэсэн үнэлгээ авсан бол нийт 9 (1.9%) асуулгад сайжруулах шаардлагатай, 4 (0.9%) асуулгад үл нийцэл, харин 160 асуулгад хамааралгүй гэсэн үнэлэмжийг авсан бол тодорхойгүй буюу үнэлэх боломжгүй асуудал гараагүй байна.

Хүснэгт 3. Байгаль орчны аудитын үл нийцлийн эрсдэлийн нэгтгэл

№	Байгаль орчны аудитын хамрах хүрээ	Үл нийцлийн эрсдэл				Хэсгийн дүн
		Их	Дунд	Бага	Үгүй	
1.	Хуулийн нийцэл	0	0	1	172	173
2.	Усан орчны менежмент	0	0	0	95	95
3.	Агаар орчны менежмент	0	0	0	19	19
4.	Хөрсөн бүрхэвч ба техникийн нөхөн сэргээлтийн менежмент	0	0	1	22	23
5.	Ургамлан нөмрөг ба биологийн нөхөн сэргээлтийн менежмент	0	0	1	13	14
6.	Биологийн олон янз байдлын менежмент	0	0	0	16	16
7.	Хог хаягдлын менежмент					
7.1	- Энгийн хог хаягдлын менежмент	0	0	2	57	59
7.2	- Аюултай хог хаягдлын менежмент	0	0	7	61	72
Нийт		-	-	13	454	467
Эзлэх хувь /%/		-	-	2.8	97.2	100

Байгаль орчны аудитын эрсдэлийн нэгтгэлээс үзэхэд нийт 467 асуулгын 454 (97.2%) асуулгад эрсдэл байхгүй, 13 (2.8) асуулгад бага зэрэг эрсдэл үүсэж болзошгүй байна.

Аудитын ерөнхий дүгнэлт:

“Ай Эн Ди” ХХК-ийн Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших MV-017405 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Салхит нэртэй “Тогоотын ам, Шийрийн хөндийн алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төсөл”-ийн Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудит гүйцэтгэсэн үр дүнг үндэслэн дараах нэгдсэн дүгнэлтийг өгч байна. Үүнд:

1. Байгаль орчны аудитын үр дүнгийн нэгтгэлээс үзэхэд нийт 627 асуулгын 454 (97.2%) асуулгад хангалттай буюу хэрэгжилт маш сайн гэсэн үнэлгээ авсан бол нийт 9 (1.9%) асуулгад сайжруулах шаардлагатай, 4 (0.9%) асуулгад үл нийцэл, харин 160 асуулгад хамааралгүй гэсэн үнэлэмжийг авсан бол тодорхойгүй буюу үнэлэх боломжгүй асуудал гараагүй байна. Байгаль орчны аудитын үр дүн 97.2%-тай байгаагаас дүгнэхэд уурхайн, үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны хуулийн нийцэл болон гүйцэтгэлийн үр дүн **“Маш сайн”** байгааг харуулж байна.
2. “Ай Эн Ди” ХХК-ийн Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын нутагт орших MV-017405 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Салхит нэртэй “Тогоотын ам,

Шийрийн хөндийн алтны шороон ордыг ил аргаар ашиглах төсөл"-ийн байгаль орчны үйл ажиллагааны 97.2% нь үндэсний хууль тогтоомжид нийцтэй буюу гүйцэтгэлтэй байна. Хугацаа болоогүй буюу тухайн шалгуурыг гүйцэтгэх цаг хугацаа болоогүй байгаа тул тэдгээрийг шууд үл нийцэл гэж ойлгохгүй бөгөөд тус байгууллага ирээдүйд түүнийг гүйцэтгэнэ гэдэг итгэлтэй байна. Үл нийцэл нь 0.9% байна. Сайжруулах шаардлагатай буюу аудитын явцад хангалттай мэдээ баримт цуглаагүй, аудит хийлгэгч талаас нотлох баримтаар хангаагүй шалгууруудыг дараагийн төлөвлөгөөт аудит гүйцэтгэх хүртэл хугацаанд нийцэлтэй болгож залруулах боломжтой.

3. Байгаль орчны аудитын эрсдэлийн нэгтгэлээс үзэхэд нийт 467 асуулгын 454 (97.2%) асуулгад эрсдэл байхгүй, 13 (2.8%) асуулгад бага зэрэг эрсдэл үүсэж болзошгүй байгааг цаашид үйл ажиллагаандаа анхаарч ажиллах шаардлагатай.
4. Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 12 дугаар сарын 25-ний өдрийн А/809 тоот тушаалаар батлагдсан "Байгаль орчны аудит хийх ерөнхий аргачлал"-ын дагуу дүгнэвэл: Тус байгууллагын байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл, үр дагавар онц уршигтай бус бөгөөд удирдлага, зохион байгуулалтын тодорхой арга хэмжээ болон хууль тогтоомжийн зохих заалтуудыг хангах шаардлагатай. Цаашид сайжруулах шаардлагатай гарсан шалгууруудыг нийцэлтэй болгохын тулд амлалтын хугацаа тогтоож, холбогдох хүмүүст үүрэг ногдуулах хэрэгтэй. Төслийн үйл ажиллагааг цаашид үргэлжлүүлэх боломжтой.
5. Уурхайн "Үл нийцэл" болон "Сайжруулах шаардлагатай" гэж үнэлэгдсэн шалгууруудыг тус компани өөрийн амлалтын хугацаанд залруулах боломжтой ба түүнийхээ биелэлтийг дотоод шалгалтаараа гаргаж, биелэлтийн тайланг Монгол Улсын "Байгаль орчныг хамгаалах тухай" хуулийн 10¹ дүгээр зүйлийн 1-р заалтыг үндэслэн Баянхонгор аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газарт жил бүрийн 11 дүгээр сарын 01-ны өдрийн дотор хүргүүлнэ.

Ерөнхий зөвлөмж:

Аудит хийгдсэн үндсэн 8 чиглэл тус бүрийн зөвлөмжүүд тайлангийн үл нийцлийг арилгах төлөвлөгөөнд туссан бөгөөд "Ай Эн Ди" ХХК-ийн зүгээс дараагийн аудитыг хийлгэхдээ чиглэлээ улам өргөжүүлэх нь зүйтэй.

Монгол Улсын Байгаль орчны багц хууль 2012 онд шинэчлэгдэн батлагдсан, тэдгээрийг биелүүлэх журмууд 2012-2024 онуудад батлагдан гарч байгаа бөгөөд тус компанийн хувьд эдгээр журмын заалтуудыг хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Аливаа хийсэн ажлыг баримтжуулах, түүнийг архивлан хадгалах асуудлыг анхааралдаа авч, үүнийг байгаль орчны мэргэжилтэнд бүрэн хариуцуулах хэрэгтэй.

Хүндэтгэсэн,

ЗАХИРАЛ, БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
АХЛАХ АУДИТОР

/Д.БАТБОЛД/

БАТЛАВ
БӨМБӨГӨР СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГА Н.ПҮРЭВСҮРЭН
20... оны... сарын... өдөр

ХОГ ХАЯГДЛЫН ГЭРЭЭ

2025. оны 06... сарын 15 өдөр

№ 04

Бөмбөгөр сум

Нэг талаас: Бөмбөгөр сумын Засаг дарга /цаашид "Хүлээн авагч" гэх/-ыг төлөөлж, ЗДТГ-ын байгаль хамгаалагч Ж.Саруул Нөгөө талаас: "Ай Эн Ди" ХХК /Бөмбөгөр сумын 2-р багийн нутагт байрлах 9011680028 улсын бүртгэлийн гэрчилгээтэй, MV-017405 тоот тусгай зөвшөөрөл бүхий, /цаашид хог хаягдал үүсгэгч гэх/ төлөөлж, захирал...*Н.Пүрэвсүрэн* нар харилцан тохиролцож, 2025. оны 06... дугаар сарын 15... өдрөөс 2025. оны дугаар сарын 10...15 өдөр хүртэл 05 жил хугацаатайгаар гэрээг байгуулав.

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Монгол улсын Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, Хог хаягдлын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.4, 10 дугаар зүйлийн 10.2 дахь заалт, сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн 2021 оны 1 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 3/05 дугаар тогтоол зэрэг эрх зүйн бичиг баримтуудыг тус тус үндэслэв.

1.2. Хог хаягдлын хүрээлэн буй орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх, хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд үзүүлэх хортой нөлөөллийг арилгах түүнээс урьдчилан сэргийлэхэд оршино.

Хоёр. Гэрээний зорилго

2.1. Орчны ариун цэврийг тогтмол цэвэр байлгах, аюулгүй эрүүл орчинд ажиллах амьдрах орчныг бий болгох зорилгоор Үүсгэгчээс гарсан ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэж, зориулалтын хогийн цэгт хүргэх, Хүлээн авагч нь Үүсгэгчээс хүлээн авсан хог хаягдлын сэргээн ашиглах, дахин боловсруулах, устгах, булшлах асуудлыг хариуцах бөгөөд, үүсгэгч тал хог хаягдлын төлбөрийг тогтоосон хугацаанд төлөх, талуудын байгуулсан гэрээг хэрэгжүүлэх, дүгнэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

Гурав. Хүлээн авагч талын хүлээх эрх, үүрэг

3.1. Хог хаягдлын тухай хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавих

3.2. Сумын газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөнд сумын төвийн хог хаягдлын төвлөрсөн цэг болон хог хаягдал хадгалах түр цэгийн байршлыг тогтоох

3.3. Үүсгэгчийн нутаг дэвсгэрт байгаа хог хаягдлыг цэвэрлүүлэх, хог хаягдлын төлбөрийн барагдуулалтад хяналт тавих

3.4. Хог хаягдлын төлбөрийг улирал бүрийн 20-ны дотор 100031300947 тоот дансанд төвлөрүүлэх, түүний хэрэгжилтэд хяналт тавих.

3.5. Хүлээн авагч талын хог хаягдал дагалдах хуудсыг тухай бүр нь хянаж баталгаажуулах

3.6. Хог хаягдлыг булаах, устгах, дахин боловсруулах, хоргүйжүүлэх, аюулгүй болгох, саармагжуулах ажлыг эрх бүхий иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагаар гүйцэтгүүлэх.

Дөрөв. Хог хаягдал үүсгэгч талын хүлээх үүрэг

4.1. Зориулалтын цэгээс бусад газарт хог хаягдал үүсгэхгүй байх

4.2. Шаардлага хангасан зориулалтын хогийн цэгтэй байх

4.3. Хог хаягдлын талаарх дүрэм, журам, стандартын шаардлагыг хангаж ажиллах.

4.4. Үүсгэсэн хог хаягдал болон аюултай хог хаягдлын мэдээллийг нутгийн захиргааны байгууллагад үнэн зөв мэдээлж аюулгүй байдлыг хангах

4.5. Хог хаягдлыг ангилан ялгаж хэвших

4.6. Кэмпийн талбай дотор зориулалтын хогийн савнууд байршуулах, хог хаягдлын цэгт харагдахаар самбар байршуулах

4.7. Хог хаягдлын бохирдлын улмаас хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд хохирол учруулсан хохирол учруулж болзошгүй байдал бий болсон тохиолдолд тухайн шатны Засаг дарга болон Онцгой байдлын газар, Цагдаагийн газар, Эрүүл мэндийн газар, Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, Байгаль хамгаалагч зэрэг байгууллага, албан тушаалтанд мэдэгдэх.

4.8. Хог хаягдлыг зохих журмын дагуу цуглуулж, тээвэрлэн зориулалтын хогийн цэгт хүргэх

4.9. Хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх ажлыг тодорхой баталсан төлөвлөгөө **графикийн** дагуу хүргэж өгнө.

4.10. Мэдээ тайлан гаргах, төсөв хөрөнгө төлөвлөх, нийтийг хамарсан цэвэрлэгээнд оролцох.

4.11. Үүссэн аюултай хог хаягдлаа зориулалтын хогийн саванд цуглуулж битүүмжлэн хог тээвэрлэх эрх бүхий байгууллагад шилжүүлэх

4.12. Хог хаягдлыг булах, устгах, дахин боловсруулах, хоргүйжүүлэх, аюулгүй болгох, саармагжуулах үйл ажиллагааг хариуцахгүй.

Тав. Тээвэрлэлт, төлбөр тооцсон байдал

5.1. Гэрээнд заасны дагуу сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2021 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 3/05 дугаар тогтоолоор баталсан хог хаягдал гаргасны сарын төлбөр 200.000 /тоо/ хоёр зуун мянга / үсэг/-төгрөгөөр тооцож улирал бүрийн 20-ны дотор Баянхонгор аймгийн Бөмбөгөр сумын Хог хаягдлын хураамж / төрийн сан банк 100031300947 тоот данс/-нд бүрэн төлнө.

5.2. Тээвэрлэлтийг ..... ХХК өөрийн машинаар тээвэрлэж Бөмбөгөр сумын нэгдсэн хогийн цэгт төвлөрүүлэх бөгөөд хавсралт №1-ийн дагуу бүртгэл хөтлөж Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, Байгаль хамгаалагчаар баталгаажуулалт хийлгэсэн байна.

5.3. Тээвэрлэлтийг сард 1-2 хийх ба тээвэрлэлтийн явцад битүүмжлэн ачиж бохирдол үүсгэхээс сэргийлсэн байна.

Зургаа. Гэрээний талуудад хориглох зүйл.

6.1. Үүсгэгч тал хог хаягдлыг үерийн далан сувагт хаяхыг хориглоно.

6.2. Үүсгэгч тал хог хаягдлыг ил задгай шатаахыг хориглоно.

6.3. Үүсгэгч тал хог хаягдлыг тогтоосон цэгээс бусад газарт хаяхыг хориглоно.

6.4 Хүлээн авагч тал Үүсгэгч талын нутаг дэвсгэрт хамаарахгүй үүссэн хог хаягдлыг цэвэрлүүлэх талаар шаардлага гаргахыг хориглоно.

6.5. Хүлээн авагч тал хог хаягдлын төлбөрийг эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон үнэ тарифаас өндрөөр тогтоож, төлүүлэхээр шаардахыг хориглоно.

Долоо. Хариуцлага.

7.1. Гэрээний заалтуудыг зөрчсөн тохиолдолд Зөрчлийн тухай хууль болон Хог хаягдлын тухай хуулийн дагуу хариуцлага тооцно.

7.2. Энэхүү гэрээгээр хүлээсэн үүргүүдийн биелэлтийг жилийн эцэст дүгнэж байна

7.3. Талууд гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй тохиолдолд Хог хаягдлын тухай хуулийн дагуу хариуцлага тооцно.

Найм. Бусад.

8.1. Гэрээнд өөрчлөлт оруулах тохиолдолд талууд харилцан тохиролцоно.

8.2. Хог хаягдал гаргасны төлбөр өөрчлөгдсөн тохиолдолд гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулна

8.3. Энэхүү гэрээ нь талууд гарын үсэг зурж, баталгаажуулснаар хүчин төгөлдөр болно.

8.4. Гэрээний хугацаа талууд гарын үсэг зурсан өдрөөс эхлэн нэг жил байна.

8.5. Гэрээнд тусгагдаагүй боловч нэмж оруулах, гэрээнд өөрчлөлт хийх шаардлагатай тохиолдолд хоёр тал харилцан тохиролцож шийдвэрлэнэ.

8.6. Энэхүү гэрээ нь хугацаа дууссан, эсхүл хуульд заасан бусад үндэслэлээр дуусгавар болно.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН

ҮҮСГЭГЧ ТАЛЫГ ТӨЛӨӨЛЖ:

"АЙ ЭН ДИ" ХХК

ЗАХИРАЛ

ХҮЛЭЭН АВАГЧ ТАЛЫГ ТӨЛӨӨЛЖ:

БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ

Шилжүүлгийн баримт/Transaction receipt

From: noreply@khanbank.com (noreply@khanbank.com)

To: tsedenorov.tamir@yahoo.com

Date: Monday, September 1, 2025 at 04:40 PM GMT+8

Огноо/Date: 2025.09.01 16:39:55

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын/Journal No: 35628922

Системийн огноо/System Date: 2025.09.01 16:39:55

Дт/From	IBAN/Дансны/Картын дугаар IBAN/Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5125003662	Ц*****В ТАМИР	600,000.00 MNT	1.00
/ Зургаан зуун мянган төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No 05 IBAN/Дансны/Картын дугаар IBAN/Account/Card Number	Банкны нэр/Bank Name Khan Bank - Хаан банк Нэр/Name	600,000.00 MNT	1.00
	5176120446	МТА.ТАТВАР		

Гүйлгээний утга/Transaction description:
2250801908483; 4381100714; 99886465

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

_____ Он/Year (YYYY) _____ Cap/Month (MM) _____ Өдөр/Day (DD)

Сурталчилгаа/Advertisement:

Шилжүүлгийн баримт/Transaction receipt

From: noreply@khanbank.com

To: tsedenorov.tamir@yahoo.com

Date: Wednesday, September 3, 2025 at 08:17 AM GMT+8

Огноо/Date: 2025.09.03 08:16:56

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын/Journal No: 2278899

Системийн огноо/System Date: 2025.09.03 08:16:56

Дт/From	IBAN/Дансны/Картын дугаар IBAN/Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5125003662	Ц*****В ТАМИР	600,000.00 MNT	1.00
/ Зургаан зуун мянган төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No 05 IBAN/Дансны/Картын дугаар IBAN/Account/Card Number	Банкны нэр/Bank Name Khan Bank - Хаан банк Нэр/Name	600,000.00 MNT	1.00
	5176120446	МТА.ТАТВАР		

Гүйлгээний утга/Transaction description:
2250900145102; Ч381100714; 99886465

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

_____ Он/Year (YYYY) _____ Cap/Month (MM) _____ Өдөр/Day (DD)

Сурталчилгаа/Advertisement:

**УУЛ УУРХАЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ УЛМААС ЭВДЭРСЭН ГАЗРЫН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН
2025 ОНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭ**

1. АЖ АХУЙН НЭГЖ, БАЙГУУЛЛАГЫН ХАЯГИЙН ХЭСЭГ

Регистрийн дугаар	5	0	8	3	2	6	5
Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр	"Ай Эн Ди" ХХК						
Байршил	Нэр			Код			
Аймаг, нийслэл	Баянхонгор			6	4		
Сум, дүүрэг	Бөмбөгөр			2	8		

1. Ашигт малтмалын ашиглалтын үйл ажиллагаа эрхэлж буй аж ахуйн нэгж, байгууллага дараа оны 1 дүгээр сарын 15-ны дотор сум, дүүргийн Засаг даргын тамгын газарт маягтаар ирүүлнэ.

2. Сум, дүүргийн Засаг даргын тамгын газар нь мэдээг хянаж, нэгтгээд 2 дугаар сарын 01-ний дотор аймаг, нийслэлийн Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн газарт цахим хэлбэрээр ирүүлнэ.

2. Аймаг, нийслэлийн байгаль орчны асуудал эрхэлсэн газар нь мэдээг хянаж, нэгтгээд 2 дугаар сарын 15-ны дотор Байгаль орчны мэдээллийн төвд цахим хэлбэрээр ирүүлнэ.

3. Байгаль орчны мэдээллийн төв нь мэдээг хянаад 2 дугаар сарын 25-ны дотор байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын нөхөн сэргээлтийн асуудал хариуцсан нэгжид цахим хэлбэрээр ирүүлнэ.

5. Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын нөхөн сэргээлтийн асуудал хариуцсан нэгж нь мэдээг хянаж, нэгтгээд 3 дугаар сарын 10-ны дотор статистик хариуцсан нэгжид цахимаар болон маягтаар ирүүлнэ.

6. Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын статистик хариуцсан нэгж нь мэдээг хянаж, 3 дугаар сарын 20-ны дотор Үндэсний статистикийн хороонд цахимаар болон маягтаар ирүүлнэ.

2. ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Тусгай зөвшөөрлийн дугаар	М	V	0	1	7	4	0	5
Тусгай зөвшөөрлийн талбай, га	574.26							
Ашиглалт эхэлсэн он, сар, өдөр	2	0	1	5	0	6	0	1
Ашигт малтмалын төрөл	Алт							
Ашиглалтын төрөл	Ил уурхай							

3. УУЛ УУРХАЙН АШИГЛАЛТ

Үзүүлэлт	МД	Хэмжих нэгж	Нийт	Тайланд онд
				(ашиглалт хийсэн)
А	Б	В	1	2
Олборлолтод өртсөн нийт талбай	1	га	х	х
Ашигласан талбай	2	га	28.03	2019-2025
	3	мян.м ³	-	-
Хаягдал чулуулгийн овоолго	4	га	0.5	2019-2025
	5	мян.м ³	17.8	-
Хөрсний овоолго	6	га	0.6	-
	7	мян.м ³	11.6	2019-2025
Уул уурхайн дагалдах дэд бүтцийн нөлөөнд эвдэрсэн газар	8	га	0.5	2019-2025
Бусад	9	га	-	-

4. УУЛ УУРХАЙН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ

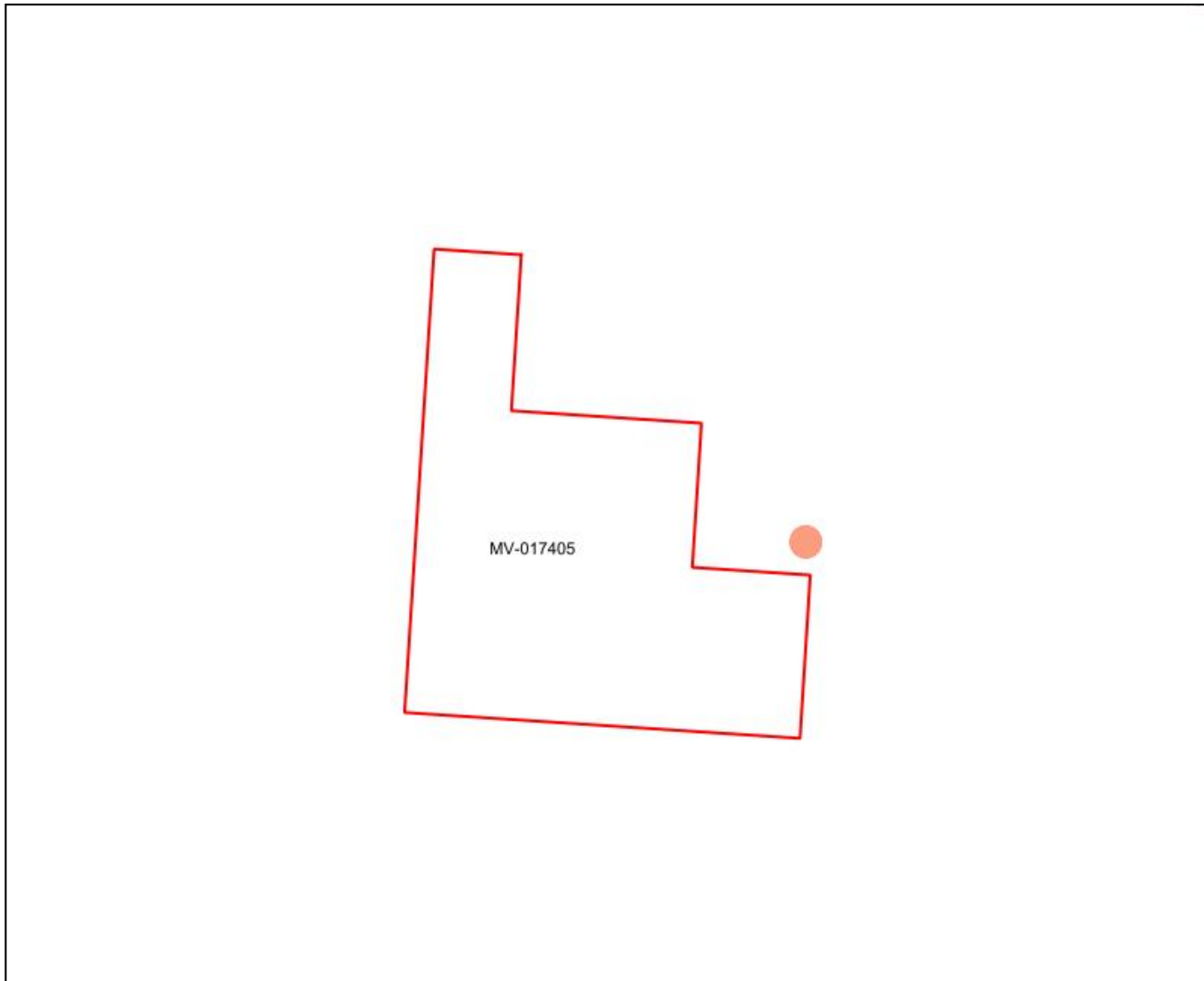
Үзүүлэлт	МД	Хэмжих нэгж	Нийт	Техникийн	Биологийн
А	Б	В	1	2	3
Байгаль орчны нөлөөлөх байдлын үнэлгээнд заасан нөхөн сэргээлт хийх нийт талбайн хэмжээ	10	га			
	11	мян.м ³			х
Тайланд онд нөхөн сэргээлт хийхээр төлөвлөсөн талбай	12	га	7.52	3.76	3.76
	13	мян.м ³	133.27	133.27	х
Нөхөн сэргээлт нийт хийсэн талбай, мөр14≥ мөр16, мөр15≥ мөр17	14	га	75.66	49.76	25.90
	15	мян.м ³	1950.27	1950.27	х
Тайланд онд нөхөн сэргээлт хийсэн талбай	16	га	16.40	8.20	8.20
	17	мян.м ³	82.42	46.22	х
Нөхөн сэргээлт хийхэд зарцуулсан нийт зардал, мөр18≥ мөр19	18	мян.төг	85310.0	59100.0	26210.0
Тайланд онд нөхөн сэргээлт хийхэд зарцуулсан зардал	19	мян.төг	18900.0	12300.0	6600.0
Байршуулсан нөхөн сэргээлтийн баталгааны нийт мөнгөн хөрөнгө, мөр20≥ мөр21	20	мян.төг	68272.0	х	х
Тайланд онд байршуулсан нөхөн сэргээлтийн баталгааны мөнгөн хөрөнгө	21	мян.төг	30000.0	х	х
Байгаль хамгаалахад зарцуулсан нийт зардал, мөр22≥ мөр23	22	мян.төг	52585.5	х	х
Тайланд онд байгаль хамгаалахад зарцуулсан зардал	23	мян.төг	16600.0	х	х

ТАМГА

Захирал/Эзэн Д. Содбилэг/

Нягтлан бодогч Л. Баяржаргал/

УЛААНБААТАР ХОТ
2024 оны 12-р сарын 12-ны өдөр

ТАНИХ ТЭМДЭГ

Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл

 Ашиглалтын

 Хайгуулын

Засаг захиргааны хил

 Улсын хил

 Аймгийн хил

 Сумын хил

 Аймгийн төв

 Сумын төв

Тусгай хамгаалалттай газар нутаг

 Дархан цаазат газар

 Байгалийн цогцолборт газар

 Байгалийн нөөц газар

 Дурсгалт газар

Хамгаалалтын бүсүүд

 Гол мөрний урсац бүрэлдэх эх

 Ойн сан бүхий газар

Усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс

 Онцгой хамгаалалтын бүс

 Энгийн хамгаалалтын бүс

Ус хангамжийн эх үүсвэр

 Эрүүл ахуйн хориглолтын бүс

 Эрүүл ахуйн хязгаарлалтын бүс

 Тэжээгдлийн муж

Орон нутгийн усны хамгаалалтын бүс

 Орон нутгийн усны хамгаалалтын бүс

Масштаб 1:52025.0

Аймаг, сум, сав газрын нэр: Баянхонгор аймаг Бөмбөгөр сум, Бөөнцагаан нуур - Байдраг голын сав газар

Засгийн газрын 2012 оны 194, 2015 оны 289-р тогтоолоор батлагдсан гол, мөрний урсац бүрэлдэх эхтэй давхцалгүй, ойн сантай давхцалгүй, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүстэй давхцалгүй, улсын тусгай хамгаалалттай газар нутагтай давхцалгүй байна. Орон нутгийн усны энгийн болон онцгой хамгаалалтын бүстэй давхцалгүй байна.

Огноо: 2025-04-08